

Vaduguns

Otrdiena ● 2019. gada 12. marts

CENA firdzniecībā 0,75 EUR

Piesavinās medu

13.

Tiltē starp debesīm un zemi

Jāprot skatīties. Māksliniece Anna Kuznecova (foto - vidū) balvenietēm pastāstīja, ar ko ikonas atšķiras no tradicionālās mākslas darbiem, kā tās pareizi jāskatās.

Edgars Gabranovs

Pagājušajā nedēļā, sākoties gavēnim, Balvu Sakrālās kultūras centrā atklāja līdz šim mūspusē nebijušu ikonu un sakrālo ornamentu izstādi, kas būs skatāma līdz 13.aprīlim. Centra vadītāja Aija Putniņa izstādes atklāšanā uzsvēra, ka tas patiesi ir ipašs notikums: "Ceru, ka skatītāji, to redzot, mājās aizies daudz apgarotāki, ar lielām pārdomām par to, ko viņi ir redzējuši."

Katoļu draudzes prāvests Mārtiņš Klušs, daloties pārdomās, atzina, ka šī izstāde kardināli atšķiras no citām, kas bijušas Sakrālajā centrā: "Tā veido tiltu starp debesīm un zemi. Katrs mākslinieks, kurš glezno svētbildi, ieliek tajā sevi visu, tostarp lūgšanu, attieksmi ar Dievu, Svēto Rakstu izpratni. Skatot ikonas, var secināt, ka izstādē vairāk ir pārstāvēta pareizticīgo baznīcas un Bizantijas mākslas kultūra. Ja meklējam saikni ar katoļu baznīcu, var teikt, ka šo kultūru ietekme jūtama arī Eiropā, tostarp Balvu katoļu baznīcā. Balvos un daudzās citās baznīcās jaušams Bizantijas elements kā kupols. Tāpat Bizantijas elementi skatāmi arī Svētā Pētera bazilikā Romā, Svētā Marka bazilikā Venēcijā. Ikonas ir informācija, ko mēs saņemam no Svētajiem Rakstiem."

Izstādes atklāšanā piedalījās ikonu gleznošanas darbnīcas "Eleusa" trīs mākslinieces, tostarp

Anna Zandberga-Šenke. Viņa atklāja, ka līdz šim šādas izstādes pārsvarā veidoja ārpus Latvijas robežām: "Gribējās parādīt savus darbus arī savā valstī. Ko ieteiktu cilvēkiem, kuri aplūkos šo izstādi? Nākt ar atvērtām sirdīm. Galvenā ir mīlestība, kas mūs visos mājo. Tad jebkura māksla ir skaista – mūzika, dzeja..., tas, kas spēj uzrunāt, turklāt dažkārt pat līdz asarām." Taujāta, ko darīt tiem, kuri, iespējams, līdz galam nesaprot vai nesapratis mākslinieču vēstījumu, Anna paskaidroja, ka mēs visi esam dažādi. "Arī es kaut ko nesaprotru kādā jomā," viņa piebilda. Lūgta izvērtēt sabiedrības izvēles mūsdienās. A.Zandberga-Šenke uzsvēra, ka cilvēki tiecas pēc skaistā: "Mēs nestāvam uz vietas, negrimstam lejā. Arī mēs meklējam... skaisto caur krāsām."

Mākslinieces klātesošajiem pastāstīja, ka viena ikona top apmēram pusgada laikā. Tāpat viņas atklāja ikonu tapšanas procesa nianes: "Ikona stāsta par garīgo pasauli, kas ir citādāka. Patiesībā mēs pat nezinām, kāda tā ir. Lai to varētu saprast, ir izdomāta mums saprotama valoda, kā to parādīt. Reizēm par ikonām saka, ka tajās redzamās sejas ir nopietnas, pat neizteiksmīgas. Mākslinieki nerada portretu, bet parāda apskaidrotu stāvokli, kad svētais ir saticies ar Dievu. Tāpat ikona ir logs uz Dievišķo pasauli. Ikonogrāfijā svarīga perspektīva. Ja laicīgajā mākslā tā iet tālumā, tad ikonogrāfijā saskarsmes punkts ir sirsniņa."

Nākamajā
Vadugūnī

● Vecmammas talantīgās māsas
Dzīmtas stāsts

● Suns strādā par dakteri
Kanisterapijas iespējas

Mainīsies pasta darba laiks Kubulos

Zemā pasta pakalpojumu pieprasījuma dēļ Kubulos ar 5.aprīli tiks mainīts pasta nodalas darbības modelis un darba laiks, pielāgojot to iedzīvotāju reālajām vajadzībām. Turpmāk Kubulos visi pasta pakalpojumi katru darbdienu no plkst. 12.00 līdz 13.00 tiks nodrošināti līdzīnējās pasta pakalpojumu sniegšanas vietas adresē Balvu ielā 15 vai arī iedzīvotāji varēs izvēlēties tos saņemt pie pastnieka tieši savā dzīvesvietā.

Aicina uz semināru

12.martā plkst. 10.30 ZiemelLatgales biznesa un tūrisma centrā (Vidzemes ielā 2b, Balvos) ikviens interesentam ir iespēja apmeklēt bezmaksas informatīvo semināru par projektu konkursu "Latvijas valsts mežu un Valsts Kultūrapitāla fonda atbalstītā Latgales

Īszinās

kultūras programma 2019".

Asins donoru diena Balvos

13.martā no pulksten 9 līdz 13 Balvu muižā, Brīvības ielā 43, Valsts asinsdonoru centrs rīkos asins donoru dienu.

Apbalvos uzvarētājus

14.martā plkst. 11.00 ikviens interesents aicināts piedalīties konkursa "Cauri mūžu mūžiem Latgales karavīra piemiņa ir dzīva" noslēguma un apbalvošanas pasākumā, kā arī noklausīties lekciju par Latgales partizānu pulku un Latgales karavīriem. Pasākuma atklāšana pie pieminekļa Latgales partizānu pulka kritušajiem karavīriem, turpinājums - Balvu Novada muzejā.

Vārds žurnālistam

Sanita Karavoičika

Būt vai nebūt valsts finansētais Tilžas internātpamatiskolai, paturēt vai atņemt ģimnāzijas statusu Viļakas Valsts ģimnāzijai un kā vispār dzīvot un izdzīvot skolām mūspusē? Uz šiem un daudziem citiem jautājumiem atbildi mēģināja rast vairākas valsts atbildīgās amatpersonas un arī jaunā izglītības un zinātnes ministre, kura pagājušonedēļ ciemojās mūspusē. Kaut gan, spriezot pēc sanāksmēs redzētā, drīzāk jāsecina – visticāmāk, ka lielajos varas gaiteņos viss jau izlemts! Arī pedagozi pēc tikšanās bezpalīdzībā plātīja rokas secinot, mūs vienkārši nedzird! Toties, vērtējot to, kas notiek, arvien skaidrāk klūst nojausma par valsts politiku, kas laukus nolēmusi pabērna lomai. Un kāds tur brīnumis, kad, viesojoties Tilžā, Izglītības un zinātnes ministrijas pārstāvē trīs reizes bija jāpalabo atgādinot, ka viņa atbrauksi uz Ziemeļlatgali, nevis Vidzemi. Kāda starpība – lauki vien ir!

Diemžēl daudzu rīdzinieku acīs laucinieki gadiem ilgi bijuši teju kā otrs ūkis cilvēki, kurus var nedzirdēt un kuros var neieklausīties. Tas nekas, kad šie paši laucinieki, atrākot strādāt uz lielpilsētu, drīz vien klūst par vislabākajiem un profesionālākajiem darbiniekiem. Cik ilgi Latvija būs tikai Rīga un Pierīga? Lūk, tas ir jautājums. Nemitigi runājam par vienlīdzības principiem dzīvē, sadzīvē, sabiedrībā un politikā. Taču rezultātā kāds tomēr tāpat ir vienlīdzīgāks par citiem. Diemžēl...

Latvijā

Pūce pieļauj, ka pēc trim nedēļām varētu atstādināt Ušakovu. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijā sāktais Rīgas domes priekšsēdētāja Nila Ušakova darbības likumības izvērtējums varētu noslēgties pēc trīs nedēļām, un, ja atklāsies, ka galvaspilsētas mērs ir būtiski pārkāpis likumu un tas radījis smagas sekas, viņš bez kavēšanās tiks atstādināts no amata. Ministrs uzsvēra, ka, pārbaudot Ušakova darbības likumību, ļoti stingri ievēro procedūru, jo vēsture rāda, ka, precīzi neievērojot normatīvajos aktos noteikto kārtību, tiesa var atcelt pārbaudes rezultātā pieņemtos lēmumus. Pūce pauða satraukumu un nožēlu par iespējamo korupciju Rīgas domē un tai piederošajā kapitālsabiedrībā "Rīgas satiksme", taču vienlaikus arī izteica gandarījumu, ka Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs ir sācis attiecīgo izmeklēšanu, lai noskaidrotu patiesību.

Samazinās viltoto valodas apliecību skaits. Pēdējos gados krietiņi samazinājies viltoto valodas apliecību skaits, - norāda Valsts valodas centrs. Arī konstatētie viltojumi lielākoties ir tā izdoti 2000.gadu sākumā, kas nozīmē, ka jauni viltojumi vairs veidot netiek. Tai pašā laikā interese par valodas apliecību iegūšanu ir nemainīgi augsta, kas nozīmē, ka valsts valodas prasmju apliecinošus dokumentus cilvēki iegūst godīgā ceļā, nevis meklējot veidus, kā to pierādīt fiktīvi. Pēdējos gados Valsts valodas centra inspektori gadā atklājuši aptuveni 50 gadījumus, kuros konstatētas valsts valodas prasmju apliecības ar viltojuma pazīmēm. Tas ir krietiņi mazāk nekā pirms 10 gadiem, kad gada laikā tika konstatēti pat vairāk nekā 500 viltojumu.

No 140 personām VID piedzen 2,7 miljonus eiro. Nemaksāt nodokļus vispār vai uzrādīt tikai minimālo algu un dzīvot pāri saviem līdzekļiem Latvijā vairs nevar. Valsts ieņēmumu dienests (VID) pērn nodokļu auditu veicis 140 cilvēkiem, kas pirkā dārgus auto vai išķēršķīgi braucēji. Pēc pārbaudes viņu nodokļos nemaksāto turību novērtēja par gandrīz 3 miljoniem eiro, kas nu tiek piedzīti par labu valstij. Un pārbaudāmo saraksts ir garš. VID skatās arī sludinājumus, kuros īre un izīrē dārgus išķēršķīgi. Tiešsaistē te ienāk informācija par dārgumiem, kas notiek skaidrā naudā un pārsniedz trīs tūkstošus eiro, jo tos deklarēt tirgotājam liek likums. Ja cilvēks nevar pierādīt, no kurienes viņam nauda, seko audits un tiek izrēķināti papildus maksājamie nodokļi. Tādu situāciju pērn piedzīvoja 140 privātpersonas, un viņiem tas beidzies ar uzrēķinu, kas tuvojas trim miljoniem eiro.

(No portāliem www.delfi.lv, www.apollo.lv, www.lsm.lv)

Sieviešu deju kopu sadancis Baltinavā “Lobs ar lobu sazatyka”

"Pirts polka". Ar sadzīviski tautisku deju "Pirts polka" sieviešu deju kopu sadanci Baltinavā uzstājās deju kopa "Mētra" no Tilžas. "Kaut arī dzīvojam kaimiņos, uz Baltinavas kultūras nama skatuves uzstājāmies pirmo reizi. Viņiem ir laba skatuve! Patika arī, ka šis pasākums bija labi noorganizēts," uzrunāta atzina kolektīva vadītāja Daiga Lukjanova. Tilžas sieviešu deju kopa dejo jau ceturto gadu.

Ingrīda Zinkovska

9.martā Baltinavā tikās un sadancojās teju desmit sieviešu deju kopas no Latgales - gan Māras zemes vidienes, gan ziemeļiem. Ar krāšņajiem tēriem un skaisto - gan romantiski noskaņojošo, gan zobgalīgi dzirkstošo - koncertu sievietes radija prieku gan baltinaviešos, gan pašas sev, visiem kopā īaujot turpināt baudīt to gaišo noskaņu, ko atnes pirmie pavasara svētki - 8.marts. Pasākumam bija arī praktisks mērķis - izraudzīties deju repertuāru Latgales Senioru festivālam, kas notiks vasarā.

Sieviešu deju kolektīvu koncerta programmu Baltinava kuplināja Loginu ģimenes un Baltinavas sieviešu vokāla ansamblja muzikālie priekšnesumi, bet raiti un ar humoru vadīja baltinavietis Imants Slišāns. Uzrunājot klātesošos, viņš teica: "Šodien ir 9.marts. Kam par godu esam pulcējusies tik lielā pulkā? Meklēju rakstos, atradu gan - šodien ir dzimšanas diena Jurijam Gagarinam, pirmajam kosmonautam. 9.martā dzimusī Uljana Semjonova, visu laiku izcilākā basketboliste. Un 9.martā, taisnība, ļoti sen, 15.gadsimtā dzimis jūrasbraucējs Amerigo Vespuči, kura dēļ mēs visi Ameriku tagad saucam par Ameriku. Taču ne jūrasbraucēja, ne kosmonauta vai basketbolistes dēļ šodien ir svētki. Šodien svētki ir tādēļ, ka kopā ir tik daudz brīnišķīgu sieviešu - skaistu, smaidigu, enerģisku. Tādu, kuras ne tikai pašas priečājas, bet arī grib iepriecināt citus. Vakar bija Starptautiskā sieviešu diena. Sievietes bija mājās, lai viņu mīlotie vīrieši - vīri, draugi, dēli, mazdēli, labi kaimiņi un darbabiedri - varētu sveikt un apmīlot. Šodien - 9.marts, un sievietes jau var jāt pa pasauli rīpīki, sevi parādīt un uz citiem paskatīties. Tomēr vakardienas svētkos arī es gribētu sveikt sievietes, veltot viņām vienu no 365 Guntara Rača dzejoļiem. Protams, dzejoli, kas veltīts sievietei."

Koncerta programmā dažādas dejas izdejoja Baltinavas sieviešu deju kopa "Gaspaža", deju kopa no Riebiņiem "Senjorita", Aglonas deju kopa "Orhideja", Rugāju deju kopa "Junora", Kārsavas deju kopa "Senleja", deju kopa "Mētra" no Tilžas, deju kopa "Rūta" no Kubuliem, deju kopa "Alianse" no Žīguriem un Viļakas deju kopa "Intrīga".

Deju kopa "Gaspaža" (12 sievās) uz pirmo mēģinājumu sanāca 2013.gada oktobrī. Pēc trīs mēģinājumiem sievās jau dejoja Latvijas valsts svētkos uz kultūras nama skatuves savu pirmo deju "Krakovjaks". Pēc svētkiem viņām piepulcējās vēl četras dejotājas. Tā kā deju kopa "Gaspaža" pēc horoskopa dzimusī Svaru zīmē, tad par viņām latgaliešu horoskopā teikts, lūk, kas: "Cīši gudras, bet citas tikai cīši šmukas. Bieži vien ko jocīgu izdomā. Kad smejas, visa sēta skan. Labi guni kur un

Pasākuma saimniece. Baltinavas sieviešu deju kopas "Gaspaža" vadītāja Irēna Kaša šoreiz bija iejutusies mājasmātes lomā, jo baltinavietes uzņēma pie sevis ciemos citas sieviešu deju kopas gan no Latgales vidienes, gan tepat - no kaimiņu novadiem un pagastiem. "Daudz esam apkārt braukušas, nu bija tā reize, kad citi kolektīvi jāaicina ciemos pie mums," viņa teica.

est taisa. Bet citas daudz ēd pašas, bet vispār... cīši lobi cylvāki." Bez visa iepriekšminētā pasākuma vadītājs paspēja uzdot ciemīniem vēl dažus jautājumus, - ko nozīmē Baltinavas pusē lietotie vārdi 'mastinka', 'pamaste', 'šķārsteikls', 'voskonō krōsa'. Programmu I.Slišāns vadīja latgaliešu valodā.

"Deja ir savāda pasaule. Jau indiešu klasiskās dejas dejotājs un horeogrāfs Alermo Ali ir teicis, ka "laba deja ir kā labs vīns - jo vairāk dejo, jo paliek dzirkstošāks". Šodien mēs baudījām šo vīnu - dažādo deju buketi. Bija ļoti patīkami. Lai nāk pavasarīs, gaisma un Saulains laiks, mīļš kā pūpolis. Lai pietiek mīlestības, gaismas un siltuma katrā ģimenē," koncerta noslēgumā klātesošajiem vēlēja Baltinavas novada domes priekšsēdētāja Sarmīte Tabore, pasniedzot kolektīviem domes Pateicības rakstus un nelielas balvas.

Baltinavas sieviešu deju kopas "Gaspaža" vadītāja Irēna Kaša "Vadugunī" pastāstīja: "Esam aktīvi braukušas apkārt un uzstājušās. Bija pienācis brīdis uzaicināt pie sevis citus kolektīvus. Stimuls tam bija arī Riebiņu, Sīlukalna (pasākumā nebija ieradies pamatotu iemeslu dēļ) un Aglonas deju kolektīvu izteiktā vēlme šodien būt šeit, Baltinavā, lai kopīgi izdejotu dejas un izvēlētos programmu, ko dancosim senioru svētkos Višķos. Līdz šim mums vēl nebija repertuāra, ko piedāvāt šajos svētkos. Un šodien mēs paaicinājām ciemos pie sevis arī kaimiņu novadu un pagastu sieviešu deju kolektīvus!"

Foto - A.Kirsanovs

Foto - A.Kirsanovs

Kā vērtējat cilvēku privātās dzīves atspoguļošanu publiskajā telpā?

Viedokļi

Arī pāvestam ir Twitter profils

GUNTARS SKUTELS, Viļakas, Liepnas un Kupravas Romas katoļu draudžu pāvests

Mūsdienās arvien lielāku popularitāti gūst dažādi sociālie tīkli, kuros saziņa notiek caur dažādiem personu izveidotiem kontiem un profiliem, dažkārt pat anonīmiem. Kopš ir radusies iespēja izmantot globālo interneta tīklu, Baznīca vienmēr centusies rosināt to lietot, lai veicinātu cilvēku tīkšanos un solidarizēšanos. Arī Baznīcai jābūt tur, kur ir cilvēki. Ne velti pāvestam Franciskam ir savi

Instagram un *Twitter* profili, kurus regulāri papildina. Ne tikai pats pāvests, bet arī dažādu konfesiju garīdznieki un draudzes seko šim modernajam laikmetam. Digitālā apmaiņas vide palīdz kalpošanā un dod papildu iespēju sazināt, iespēju apmainīties ar informāciju un veikt evaņģelizācijas darbu, sasniedzot plašu cilvēku loku.

Sociālo tīklu popularitātes pieaugums nozīmē, ka mēs ne tikai iegūstam pozitīvas emocijas, kļūstam arvien saistītāki, palielinās iegūstamās informācijas daudzums, bet tie var arī nopietni kaitēt mūsu garīgai veselībai un pat izveidot atkarību. Mēs esam atbildīgi, kādu informāciju pasniedzam un ko ar to vēlamies panākt. Paši par sevi sociālie tīkli nav ne slīkti, ne labi. Gluži tāpat kā nazis – pats par sevi tas nav ne slīkts, ne labs. Īauna cilvēka rokās ar to tiek darītas slīktas lietas, bet laba cilvēka rokās tas tiek izmantots labiem darbiem. Tādēļ rūpīgi jāpārdomā savu vai citu personu dzīves atspoguļošana publiskajā telpā. Ko es ar to vēlos pateikt, kad ielieku vai dalos ar kādu foto vai informāciju savā digitālajā un publiskajā telpā?

Pāvests Francisks vēstījumā Pasaules Sociālo komunikāciju dienai atzīmē, ka sociālie tīkli, no vienas pusēs, ir iespēja tikties vienam ar otru, no otras – tie veicina pašisolāciju, un šajā ziņā ir līdzīgi tīklam, kas sagūsta. Šis vēstījums noslēdzas ar aicinājumu uzņemties

atbildību un korekti izmantot sociālos tīklus. Pāvests raksta: "Sociālā tīkla izmantošana ir palīglīdzeklis, kas ved pie tikšanās miesā un garā, pie cita satikšanas, kas dzīvo un elpo miesā, kuram ir sirds un skatiens. Tieši šādu tīklu vēlamies. Tīklu, kas neievēlk gūstā, bet kas atbrīvo, kas sargā brīvu cilvēku kopību." Pāvests atgādina, ka pati Baznīca "ir tīkls, ko izaudusi Eucharistiskā komūnija, kur vienotība nebalstās uz 'like', bet uz patiesības, uz 'amen', ar kuru katrs pieder Kristus miesai, pieņemot cītus".

Lai gan man pašam ir *Instagram*, *Facebook* un *Twitter* konti, bet Viļakas katoļu baznīcā ir gan sava mājaslapa, gan *Facebook*, gan *Google* saites, nemilu bieži un ilgi tur uzkrāvēties. Esmu ļoti pateicīgs visiem, kas ar sirds dedzību uztur šos draudzes informācijas rikus. Mani sociālie tīkli tiek izmantoti, lai dalītos ar citiem vērtīgā un jaukā saturā, reizēm, lai definētu sevi un savu viedokli. Protams, arī man tas ir veids, kā uzturēt attiecības ar draugiem un paziņām internetā, it īpaši ar tiem, kuri atrodas tālu vai ārvalstīs. Atvainojos visiem, kam atbildes uz man nosūtītajām vēstulēm bija jāgaida vairākas nedēļas. Priekšroku dodu personīgai saziņai un kontaktam. Jau vairāk nekā 18 gadus manā mājā nav televizora. Tādēļ ļoti maz sanāk sekot līdzi laicīgām ziņām un sociālajām aktivitātēm. Arī manā telefonā

pienākošā informācijas plūsma lielākoties ir kristīga, turklāt svešvalodās.

Nesekoju līdzi Kiviča sociālai aktivitātei vai kādam citam realitātes šovam, lai gan ir sanācis šo to dzirdēt no apkārtējiem cilvēkiem. Tam, ka cilvēki ar tik lielu interesu seko citu cilvēku dzīvei TV ekrānos un sociālajos tīklīs, dalās ar to, ir samērā vienkāršs izskaidrojums - viņu pašu dzīve nav tik piepildīta un interesanta. Kāpēc *Facebook* un citi sociālie tīkli lietotājam ir tik atraktīvi? Tādēļ, ka to darbības principi — iespēja 'laikot' un dalīties ar informāciju stimulē smadzeņu daļas, kas atbild par atalgojuma sajūtu, liekot ķermenim izjust gandarījumu, prieku un pat baudu. Šīs smadzeņu daļas aktivizējas arī saistībā ar citām pozitīvām aktivitātēm, piemēram, garšigu ēdienu, naudu, sociālo akceptāciju, narkotikām, dzimumattiecībām utt.

Gavēja laikā būtu labi, ja tīciņi un sociāli aktīvi cilvēki tomēr ierobežotu sociālo tīklu izmantošanu. Bet tie, kuri nav aktīvi, noteikti varētu veikt kādu labu, skaistu akciju sociālajos tīklīs, piemēram, katra dienu ievietot labu domu vai iepriecinošu novēlējumu, foto utt.

Novēlu visiem veidot attiecības ar līdzcilvēkiem un Dievu, tad jūsu dzīve būs interesanta un piepildīta un nebūs vajadzības pēc citu cilvēku dzīves!

Ja kādam tas dzīvē šķiet svarīgi, lai dara!

IVARS SAIDE, balvenietis, uzņēmējs

Privātā dzīve publiskajā telpā... Ja kādam tas ir ļoti aktuāli, tad viņš var sevi tur publicēt,

taču man personīgi šķiet, ka diezin vai ir vajadzīgs, ka sabiedrība zina pilnīgi visu *virtuvi*. Ja tas vairāk attiecas uz mani, tad visdrīzāk nē – man to nevajag, bet, ja dara kāds cits, ja viņam tas šķiet dzīvē svarīgi, tad droši - lai dara.

Ir sabiedrības daļa, kas bez šādas populāritātes varbūt nemaz nevar. Ja tas ir skatuves mākslinieks, viņam sevi jāpopularizē un kaut kādā veidā publiskajā telpā jānonāk. Ar kādiem rīkiem un ar kādiem veidiem viņš to dara, tas jau paliek paša mākslinieka interesēs. Jo lielāka zvaigzne, jo vairāk tā grib spīdēt un, visticamāk, bez šīs publiskās telpas tad neiztikt. Ir arī cilvēki, kuriem ļoti patīk, ka uz viņiem kāds diktī daudz skatās. Varbūt arī es savā laikā diezgan daudz to piekopu un man arī to vajadzēja. Tad, kad vairāk biju dīdžejs, daudz variantu nebija. Tad, lai sevi popularizētu un pievērstu lielāku uzmanību, sociālie tīkli ir lietderīgi, jo tie aktīvāk darbojas un rezonanse ir lielāka.

Ja ir viens, kas rāda, tad ir otrs, kas skatās.

Un viens bez otra nevar. Laikam tā arī ir atbilde uz jautājumu, kādēļ tas vajadzīgs. Ja nebūtu, kas sevi mēģina rādīt visādos veidos, nebūtu arī tādu, kuri tam sekotu līdzi. Sabiedrībai ik pa laikam vajadzīgs kaut kas jauns, kam pasekot līdzi. Pateikšu atklāti, ka arī es *Instagramā* sekoju dažiem cilvēkiem, bet tas viennozīmīgi nav mērķtiecīgi.

Pēdējā laikā populārākais notikums pašmāju mākslinieku dzīvē, neapšaubāmi, ir Kiviča sāga – viiss par un ap to. Dikti labi, ka uz to brīdi biju izbraucis uz Ķīnu un Latvijā neatrados. Līdz ar to notiekošajam fiziski nevarēju sekot līdzi, jo Ķīnā Amerikas produkti īsti nav pieejami, bet, ja runājam par *Google* produktu, tad informācija līdz manim nenonāca. Taču, kad atgriezos no tālā celojuma, pirmais, ko man mēģināja izstāstīt cilvēks, kurš veda mani mājās, bija tieši par Kiviču. Sākumā pat šķita diezgan interesanti paklausīties, kas vispār notiek, bet pēc tam sapratu – nē, tas mani patiesām

neinteresē. Ja tagad kāds par Kiviča sāgu pajautā, atbildu, ka nav ne laika, ne arī vēlēšanās tam visam sekot. Ja arī, lasot portālos, kāds virsraksts izlec acīs, to izlasu, bet ne rakstu. Vienkārši neinteresē. Jā, tik daudz zinu, kas tas tāds ir un par ko viņi savā starpā įnemas, arī daļēji esmu dzirdējis. Ko par to domāju? Ja runājam par Kiviču un zemtekstu, kādēļ viņš to visu uzsāka, cik daudz gribēja sevi popularizēt, tad gribu teikt – viņam neizdevās. Iespējams, sākotnēji Kivičam doma nebija nemaz tāda, bet lielāku publicitāti viņš sev noteikti vēlējās. Kā Kivičs tagad no tā visa tiks ārā? Ir dažas nojautas, ko viņš varētu darīt, bet domāju, ka viegli tas nebūs. Jebkurā gadījumā paies kāds neilgs laicīns, varbūt pat gads, un visi par to aizmiršs, jo noteikti atradīsies daudz citas aktuālākas lietas. Sabiedrībai viņš vairs neizdomās. Kā saka - izgaisīs, un pēc gada visi par to vienkārši pasmiesies. Bet vai vispār kāds kaut ko atcerēsies, tas ir jautājums.

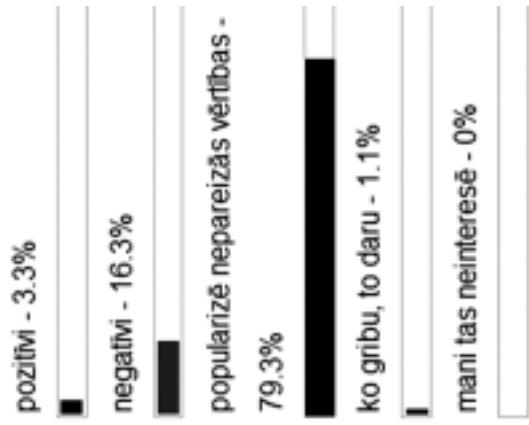
Viedokļus uzsklausīja I.Tušinska un S.Karavoičika

Re, kā!

Aptaujas rezultāti "Vaduguns" mājas lapā www.vaduguns.lv

Kā vērtējat cilvēku
privātās dzīves
atspoguļošanu
publiskajā telpā?

Virtuālā braucienā ar bānīti... līdz teātrim

8.martā vadugunieši devās uz Vidzemes pusi, lai vienlaikus ar Sieviešu dienu nosvinētu laikraksta 69.dzimšanas dienu. Zīmigi, ka laika apstākļi bija raibi kā dzeņa vēders - neizpalika saulite, lietus, varavīksne un pat pērkona dārdi. Tikpat dažadas, šķiet, bija svētkos izbaudītās sajūtu gammas.

Aidā, virtuālā braucienā! Artūrs Ločmelis un Sanita Karavočika piestāj vienā no desmit stacijām – Dunduros.

Pilda uzdevumu. Bāniņa stacijas apmeklētājiem ir iespēja izzināt ne tikai faktus par dzelzceļa vēsturi, bet arī, tāpat kā dzelzceļniekiem, reaģēt uz nestandarda situācijām. Piemēram, uzzimēt dzelzceļa sliedes, lokomotīvi, vagoniņus, pat smaidīgus pasažierus... Tiesa, to darīt, uzlieket papīru uz galvas (foto).

No kā sastāv lokomotīve? Gvido Lielmanis, Maruta Sprudzāne un Ingrīda Zinkovska (foto) apliecināja, ka veiksmīgi prot darboties ar puzli, saliekot no tās lokomotīvi.

Smiltenē. Aigars Kirsanovs ierādīja kolēgiem, kas un kā jādara boulingā. Viņa padomi lieti noderēja visiem, tostarp Irēnai Tušinskai.

Virtuozs. Artūrs Ločmelis (foto) boulingā demonstrēja elegantus metienus. Tiesa, ne vienmēr precizus.

Valmierā. Valmieras drāmas teātri vadugunieši noskatījās izrādi "Valoņas nakts" par leģendārā mīletāja Dona Žuana citādiem piedzivojumiem. "Visas uzvaras ir bijušas un palikušas pagātnē. Tagad jāplūc tas, kas ir sadzīvots," vēstīja aktieri.

Prāta spēle. Izmantojot viedtālrūpus, bāniņa stacijā ir iespēja atbildēt uz 18 jautājumiem spēlē "Vai tu esi gudrāks par stacijas priekšnieku?". Vaduguniešiem, tostarp Skaidrītei Gugānei (foto), nācās atcerēties, cik platas ir bāniņa sliedes, cik kilometrus gara bija sākotnējā

Pļaviņas-Valka linija u.c. Vislabāk šajā uzdevumā veicās Zinaīdai Loginai, Skaidrītei Bērziņai un Marutai Sprudzānei.

Gatavojas metienam. Zinaida Logina (foto - no labās), šķiet, spriež, ka tūlit, tūlit parādīs, kā jāmet bumba. Interesanti, ka vislabākos rezultātus uzrādīja Ingrīda un Aigars.

Pie ezera. Alūksnē viena no tūristu iecienītākajām pieturvietām ir Alūksnes ezers, tostarp "Katrinkrogs", kur vadugunieši baudīja pusdienas (foto).

Kā pasauli redz vilciena mašīnists? 2018.gada 1.septembrī durvis vēra restaurētais Alūksnes bāniņa stacijas bagāzas šķūnis, kurā skatāma īpaša Baltijā vienīgajam pasažieru pārvadājumiem izmantotajam šaursliežu dzelzceļam veltīta eksposīcija. Uzvelkot 3D brilles, vadugunietes (foto) iejutās mašīnista lomā, izbūdot braucienu. "Sareiba pat galva," secināja Skaidrīte Gugāne un Maruta Sprudzāne.

Lappusi sagatavoja E.Gabranovs

Lappusē "Jūs jautājat, mēs atbildam" ikviens var rast atbildi uz sev interesējošiem gan praktiskiem, gan juridiskiem, gan citiem jautājumiem.

Kas tās par dienām feldspunktos?

Lasot veselības veicināšanas pasākumu projekta plānu Balvu novadā, uzmanību saistīja ikmēneša veselības dienas, kas bija paredzētas, šķiet, katrā feldspunktā. Kas tās par dienām un kā izpaužas šie pasākumi?

Martā, kā varēja uzzināt no šī projekta pasākumu cikla plāna, ikmēneša veselības dienas bija ieplānotas 5. un 6. datumā. Viļsnas pagasta feldspunktā šajā dienā strādāja ārsta palīgs RITA BROKĀNE (foto). Viņa pastāstīja, ka veselības dienas nolūks ir pievērst pacientu uzmanību savai veselbai un paimerēties par vairākiem nozīmīgiem mērījumiem kā asinsspiediens, holesterīna un cukura līmenis. Ir iedzīvotāji, kuri konkrētu veselības dienu izmanto, lai uzzinātu šos rādījumus un nāk tieši šajā nolūkā, bet citiem, kuri apmeklējuši feldspunktu, ārsta palīgs piedāvāja veikt mērījumus. Kopš akcijas sākuma Viļsnas pagasta feldspunktā izdarīti ap 80 mērījumiem. 6.martā punktu bija apmeklējuši vismaz 12 pacienti. R.Brokānes atzinā: "Nosauktie mērījumi ir svarīgi rādītāji, ko daudzi cilvēki diemžēl nezina un kam nepievērš uzmanību. Tos veicot, atklājās gan paaugstināti holesterīna un cukura līmeņi, gan arī paaugstināta asinsspiediena skaiti. Vadoties pēc vispārpieņemtajiem ieteikumiem, mediķis iesaka ievērot diētu un izdarīt atkārtotu kontroli. Ja rādītāji pārsniedz normu, noteikti jāpiesaka vizite pie sava ģimenes ārsta, jāveic tālākie izmeklējumi un, protams, jāārstējas."

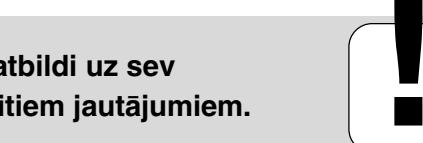
Savukārt ALEDIJA LĀCE, kura strādā feldspunktā Kubulos, pastāstīja, ka šogad veselības projektā ieplānotais veselības dienas pasākums vairs īsti *nestrādā*, jo tam nav piešķirti līdzekļi un viņai sen jau beigušies vajadzīgie medikamenti, lai apmeklētājiem veiktu nepieciešamās analīzes. Pērnajā gadā gan tas bijis iespējams. Jautāja par iedzīvotāju atsaucību, viņa teica, ka cilvēki, kuri interesējas par aktuālu informāciju un pievērš uzmanību savai veselbai, protams, izmantojuši arī veselības dienas piedāvājumu. Tā kā projekta naudas šogad nav, A.Lāce iepirkusi nedaudz vajadzīgos medikamentus analīžu veikšanai par prakses budžeta līdzekļiem. Tas nozīmē, ka pacientiem, kuri vēlas veikt holesterīna vai cukura līmeņa analīzes, par šo pakalpojumu ir jāmaksā. Viņas vēlme bija, lai veselības dienas pasākumiem iedalītu vairāk projekta naudas un iedzīvotāji to varētu izmantot arī šogad.

Vectilžas pagasta feldspunktā divas reizes nedēļā strādā medīķe VITA ZUŠA. Viņa atzina, ka ir dzirdējusi par vietējās sabiedrības veselības veicināšanas projekta Balvu novadā pasākumiem, taču 5.martā veselības diena Vectilžā nav notikusi. "Strādāju ne pārāk sen, vairākus mēnešus, un šādiem pasākumiem neesmu pievērsusies," viņa atzina pastātot, ka vajadzības gadījumā iedzīvotāji griežas pēc palīdzības feldspunktā un tad viņiem arī sniedz atbilstošus pakalpojumus.

Kam jānovāc no ceļa beigta lapsa?

"Braucot no Balviem uz Tilžu caur Sudarbi, netālu no Cūkslām, uz asfalta gulēja beigta lapsa. Kam jānovāc no ceļa beigtie, sīkie dzīvnieki, jo tie nav ne alnis, ne mežacūka?" ar jautājumu redakcijā griezās kāda autobraucēja.

Valsts meža dienesta Austrumlatgales virsmežniecības Balvu mežniecības vecākā mežzine GUNA ZAČESTE skaidro, ka nobraukto dzīvnieku, vienalga - lielāku vai mazāku, novākšana no ceļa braucamās daļas ir pašvaldības, kuras teritorijā tas noticis, pienākums. Tā kā pašvaldībām trūkst līdzekļu šī pakalpojuma pirkšanai, tad lielākoties šajā jautājumā tās sadarbojas ar vietējiem medniekiem. Viņi ir tie, kas novāc dzīvniekus no ceļa.

Rakstiet uz e-pastu: vaduguns@apollo.lv, zvaniet 29360850, 645 22126. Mēs centīsimies noskaidrot!

Kādēļ nestrādā lifts?

"Kādēļ atkal jau vairākas nedēļas nestrādā tirdzniecības centrā "Planēta" esošais lifts? Būdama jaunā māmiņa, ar 20 kilogramus smagiem bērnu ratiņiem un mazuli jau visu šo gadu netiek augšā uz otro stāvu! Vai neviens par to nevar parūpēties? Tā ir sabiedriska iestāde, bet šādas problēmas diemžēl liez daļai sabiedrības tirdzniecības centru apmeklētē," šādu lasītājas vēstuli saņēma laikraksts "Vaduguns".

Jāpiebilst, ka par šo problēmu rakstījām jau 2016.gada 11.oktobra avīzes numurā. Tad tirdzniecības centra "Planēta" pārvaldnies AINĀRS SUPE atzina, ka lifts patiešām nedarbojas jau ilgāku laiku un tā ir problēma. "Tehnika ir tehnika. Jebkurā gadījumā nepieciešamā detaļa jau ir pasūtīta. Cerams, šodien atbrauks meistari un lifts atkal būs darba kārtībā," tolik pastāstīja tirdzniecības centra pārvaldnies.

Vakar "Vaduguns" ar tirdzniecības centra pārvaldniku sazinājās vēlreiz. A.Supe skaidroja, ka arī šoreiz liftu piemeklējušas tehniska rakstura problēmas. Viņš arī izteica cerību, ka šo trešdien atsūtīs nepieciešamo detaļu, lai liftu varētu salabot un tas atkal būtu darba kārtībā.

Cik saimnieki ir sodīti par suņa neregistrēšanu?

"Nesen jūsu laikrakstā kārtējo reizi izlasīju informāciju par suņu čipēšanas un reģistrēšanas nepieciešamību. Taču zinu, ka reti kurš suņu saimnieks, īpaši laukos, to ir izdarījis. Vēlos zināt, cik cilvēki mūspusē ir sodīti par suņa neregistrēšanu un kādos gadījumos pārtikas veterinārais dienests pārbauda to, vai dzīvnieks ir čipēts un reģistrēts, vai nav?" jautā balveniete.

Pārtikas veterinārā dienesta Ziemeļlatgales pārvaldes vadītāja MĀRĪTE ŅUKŠA atbild:

-2018. gadā Ziemeļlatgales pārvaldē par suņu labturības pārkāpumiem bija saņemts viens iesniegums - par suņu nebarošanu Bērzkalnes pagastā, Balvu novadā. Tur konstatējām trīs nereģistrētus un neapzīmētus suņus. Tika dots termiņš dzīvnieku čipēšanai un reģistrēšanai Lauksaimniecības datu centrā.

Viļakas novadā 2018.gadā par suņu nečipēšanu un neregistrēšanu brīdinājums sastādīts vienam suņu īpašniekam, Rugāju un Baltinavas novados neviens nav brīdināts vai sodīts.

To, vai suns ir reģistrēts un apzīmēts ar mikroshēmu (čipēts), PVD inspektorai pārbauda, ja ir saņemts iesniegums par pārkāpumiem suņa labturībā, kā arī, ja suns nav vakcinēts pret trakumsērgu.

Kā zināt – valstij esmu parādā es vai valsts man?

"1.marts ir datums, kad cilvēki Valsts ieņēmumu dienestam var sākt iesniegt gada ienākumu deklarācijas. Šogad daudzi iedzīvotāji, iesniedzot deklarācijas, bija nepatīkami pārsteigt par nodokļu parādiem, kas tagad jāatmaksā valstij. Izrādās, ka 45 eiro esmu parādās arī es. Gribētu zināt, kā šis parāds man veidojas un līdz kuram datumam man tas jāatmaksā?" jautā avīzes lasītāja.

Atbildi sniedz nodokļu speciālisti:

-Pagājušajā gadā īstenotās nodokļu reformas ietvaros Latvijā tika ieviesta progresitāte nodokļu politikā. Tas nozīmē, ka kopš 2018.gada IIN likmi (20% vai 23%) piemēro atbilstoši saņemtajiem ienākumiem, bet neapliekamo minimumu VID katram algas saņēmējam prognozē individuāli divreiz gadā. To, vai veidosies piemaksā vai pārmaksā, ietekmē gan nodokļu likme, gan prognozētais neapliekamais minimums. 2017.gadā tas katram bija 60 eiro mēnesī. Iesniedzot deklarāciju, tika pārreķināts diferencētais nodoklis un veidojās pārmaksā. Tagad prognozēto mēneša neapliekamo minimumu prognozē divreiz gadā (no janvāra līdz jūlijam un no augusta līdz decembrim), un vērā tiek nemēti iepriekšējie ienākumi. Iesniedzot 2018.gada ienākumu deklarāciju, tiks noteikts piemērojamas diferencētais neapliekamais minimums, par pamatu nemot visus faktiskos 2018.gada ienākumus.

EDS ikviens savā algas nodokļu grāmatīnā var uzzināt prognozēto mēneša neapliekamo minimumu. Iedzīvotāji var no tā atteikties vai arī izvēlēties augstāku nodokļu likmi (23%).

Kāpēc? Piemēram, kāds pārdevis metāllūžus, kokmateriālu vai izrē nekustamo īpašumu, vai arī cilvēks zina, ka viņa algotie ieņēumi un saņemtās autoratlīdzības gadā būs lielākas par 20 004 eiro. Tad izdevīgāk ir likmi palielināt vai arī neapliekamo minimumu nepiemērot, lai neveidotos nodokļa piemaksā. Iesniedzot gada deklarāciju, pārmaksu (ja tāda būs) varēs saņemt atpakaļ no valsts budžeta.

Ja VID rīcībā nav informācijas par to, ka esat guvis ar nodokli apliekamus ienākumus minētajos laika periodos, tad jums prognozētais mēneša neapliekamais minimums atbilst vienai divpadsmitajai daļai no Ministru kabineta noteikumos noteiktā maksimālā gada neapliekamā minimuma 2400 eiro, dalot to ar divi. Tās ir noteiktas iedzīvotāju grupas, kurām nodokļu piemaksā var rasties, piemēram, jaunās māmiņas, kas atgriežas darbā, studenti, kuri sāk strādāt, vai arī cilvēki, kuri gadiem nav strādājuši. Viņiem neapliekamais minimums tiek prognozēts liels – 100 eiro mēnesī. Bet rezultātā tas bijis par lielu, jo ir arī citi ienākumu avoti, ne tikai darba alga vien, piemēram, autoratlīdzība.

Lai būtu vienkāršāk un ērtāk, EDS izstrādāta jauna deklarācijas forma. Ir pieejami divi varianti: vienkāršotā un detalizētā. Vienkāršotājā var automātiski redzēt, vai ir nodokļu pārmaksā vai piemaksā. Detalizētā jāizvēlas tad, ja jāiesniedz attaisnotie izdevumi. Piemaksas gadījumā būs redzams atšifrējums, kāpēc tā radusies. Tad, pievienojot attaisnoto izdevumu dokumentus, maksājamo summu var samazināt.

* Vēl par šiem jautājumiem lasiet 14.lpp.

Nacionālā skaļās lasīšanas sacensība Grāmata paver citādu pasauli

Foto - I.Tušinska

Visi ir uzvarētāji. Kā uzsvēra skaļās lasīšanas sacensības žūrija, 6.martā Balvu Bērnu un jauniešu centrā pulcējās tie labākie skolēni, kuri pagūst ne vien labi mācīties un piedalīties interešu pulciņos, bet ikdienā labprāt arī lasa, tādējādi paplašinot savu redzesloku.

6.martā Balvu Centrālā bibliotēka aicināja Balvu, Viļakas, Rugāju un Baltinavas novadu 5. - 6.klašu skolēnus piedalīties Latvijas Nacionālās bibliotēkas organizētajā Nacionālās skaļās lasīšanas sacensības reģionālajā kārtā. Tajā prasīgā žūrija noteica vienu uzvarētāju, kurš maijā kopā ar visu klasi dosies uz Rigu, lai cīnītos par galveno balvu. Šoreiz godpilnās tiesības ieguva Eglaines pamatskolas audzēkne Daira Ikstena.

Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) skaļās lasīšanas sacensība 11 – 12 gadus veciem bērniem visā valstī notiek jau otro gadu. Uzsākot jaunu lasīšanas kampani, LNB Bērnu literatūras centrs vēlas pilnveidot bērnu prasmes izvēlēties piemērotu un interesantu literatūru skaļai lasīšanai, sekmēt interesi par lasīšanu un grāmatām, kā arī saliedēt bērnus kopīgām lasīšanas aktivitātēm un veicināt lasītprieku.

Pirmajā mācību pusgadā konkursa 1. kārtā notika skolās un vietējās bibliotēkās. Savukārt 6.martā 17 skolēni, kuri izvēlēto tekstu lasīja ar vislielāko degsmi un pārliecību, pārstāvēja savu mācību iestādi reģionālā mēroga sacensībā Balvos.

Jūs esat labākie!

Pēc pagājušā gada skaļās lasīšanas sacensības 2.vietas ieguvējās - Balvu Mūzikas skolas vokālās klasses audzēknes - Kristas Arules skanīgā priekšnesuma, uzrunājot klātesošos, Balvu Centrālās bibliotēkas Bērnu literatūras nodajās vadītāja Ligita Pušpure atgādināja, ka šajā sacensībā piedalās tie aktīvākie un čaklākie bērni, kuri pagūst ne vien apmeklēt dažādus pulciņus, bet arī atrast laiku grāmatāi. Īsi pastāstījusi par konkursa vēsturi un norisi, viņa iepazīstināja ar žūriju: Balvu Novada muzeja direktori un teātra režisori Ivetu Supi, latviešu valodas un literatūras skolotāju, Balvu Valsts ģimnāzijas teātra studijas "Pipariņš" vadītāju Aiju Dvinskai, kā arī Balvu Centrālās bibliotēkas metodiķi, latviešu valodas un literatūras skolotāju un teātra studijas aktrisi Vitu Romanovskai.

Uzklausījusi katru bērnu trīs minūtes ilgušo uzstāšanos, žūrija atzina, ka šoreiz sevi vislabāk parādīja Eglaines pamatskolas 6.klasses audzēkne Daira Ikstena. Meitenes atbalstītāja un padomdevēja, Lazdukalna bibliotēkas vadītāja Ligita Kalnēja neslēpa, ka uzvarētāja diploms uz pagastu ceļo jau otro reizi: "Pagājušajā gadā reģionā 1.vietu ieguva mūsu puisis Osvalds Tūmiņš, un šogad atkal dosimies uz Rigu." Ligita uzkata, ka panākumu atslēga slēpjās pašos skolēnos: "Vienkārši mums ir gudri bērni, kuri daudz lasa un aktīvi darbojas Bērnu žūrijā. Piedalāmies tajā kopš pašiem pirmsākumiem. Daira tiešām daudz lasa, tādēļ viņai viss izdevās." Bibliotēkas vadītāja ir pārliecināta, ka šāda veida konkursi, kas liek cīnīties par uzvaru un balvām, stimulē bērnus vēl vairāk iemīlot literatūru.

Ari žūrijas pārstāvē Vita Romanovska pirms diplomu pasniegšanas pauða prieku, ka mūspusē grāmatas lasa tik

Foto - I.Tušinska

Labākā. Daira Ikstena, kura otro reizi piedalījās skaļās lasīšanas sacensībā, itāļu autores Andželas Naneti grāmatu "Mans vectēvs ir ķiršu koks" konkursam izvēlējās pati, jo tā viņai šķiet vērtīga. "Es jums katram ieteiktu izlasīt šo grāmatu, jo tajā parādīta mīlestība uz savu ģimeni," pirms fragmenta nolasīšanas teica meitene.

daudzi bērni: "Gribas visiem novēlēt nepazaudēt draudzību ar grāmatu arī turpmāk, jo grāmata ir milzīga pasaule, kas paplašina interešu loku un paver citu skatu uz pasauli." V.Romanovska bija gandarīta, ka bērni izvēlējušies tik dažādu lasāmvielu. Viņa novēlēja konkursantiem, nākamreiz uzstājoties, būt vēl pārliecinošākiem un runāt vēl enerģiskāk: "Jūs visi esat fantastiski. Jūs to zināt, vai ne? Jūs esat labākie un čaklākie lasītāji, tad ielieciet šo pārliecību savā runā." Žūrijas dalībniece norādīja arī uz vairākām pieļautajām kļūdām – tempa izvēli, plato un šauro 'e' patskaņu pielietojumu, kurām būtu jāpievērš uzmanība, gatavojoties nākamajam lasīšanas konkursam.

Par drosmi runāt auditorijas priekšā katrs bērns bija nopeinījis Pateicību un nelielu saldu balvu. 3.vietu dalīja Tilžas internātpamatskolas audzēkne Amanda Čipa un Balvu pamatskolas skolniece Sanija Skalova. Par emocionālo, enerģisko, drošo un pārliecinošo grāmatas fragmenta lasīšanu žūrija iņa uzslavēja 2.vietas ieguvēju Armandu Grapu. Savukārt godu pārstāvēt reģionu valsts mērogā atkal izcīnīja lazdukalnieši – šoreiz 6.klasses skolniece Daira Ikstena. L.Pušpure

Foto - I.Tušinska

Pirmizrāde. Kamēr žūrija apspriedēs, ar Hermaņa Paukša lugas "Sveiks lai dzīvo" jaunistudējumu sacensības dalībniekus sveica Balvu Valsts ģimnāzijas teātra studijas "Pipariņš" dalībnieces.

teica sirsnīgus paldies vārdus arī saviem kolēgiem - galvenajiem palīgiem sacensības organizēšanā - pagastu bibliotekāriem.

Grāmatas atgūst popularitāti

Atbalstīt dalībniekus ieradās arī Tilžas pagasta bibliotēkas bibliotekāre Ilze Pugača, kura palīdzēja 5.klases skolniecēm Sanijai Vīcupai un Ligai Pavlovai izvēlēties grāmatu fragmentus no Jāņa Širmaņa darba "Kriksis mežā mājā" un Justīnes Kļavas grāmatas "Zeķe", kā arī sagatavoties konkursam: "Meitenes nāca uz bibliotēku, kur kopā lasījām - raudzījāmies, lai viņas vārdus izrunā pareizi un pietiekami skaļi. Viņas cītigi gatavojās arī mājās." I.Pugača, kura bibliotēkā strādā jau 12 gadus, ievērojusi, ka šajā laikā mazo lasītāju gaume ir mainījusies un drukātā literatūra atkal atgūst popularitāti: "Ja sākumā bērni vairāk sēdēja pie datoriem, tad tagad priekšplānā nākušas grāmatas."

Savukārt Balvu pamatskolu pārstāvēja pieci dalībnieki, kurus atbalstīja skolas bibliotekāre Sarmīte Bukša: "Mūsu skolēni ir čakli bibliotēkas apmeklētāji. Tikko pabeidzām lasīt Bērnu žūrijas grāmatas, ko viņi izvēlās vislabprātāk. Visvairāk bērniem patīk piedzīvojumi, viņi lasa arī periodiku un enciklopēdijas." S.Bukša pastāstīja, ka biežāk bibliotēkā iegriežas jaunāko klašu skolēni: "Kopīgi lasām grāmatas, piemeklējam tām atbilstošas multfilmas, viņi spēlē arī galda spēles." To, ka pieaugot skolēni retāk apmeklē grāmatu krātuvi, bibliotekāre skaidro ar viņu noslogotību un aizņemtību. S.Bukša, kura skolā strādā vien divus mēnešus, ir pateicīga iepriekšējai bibliotēkārei par ieguldīto darbu bērnu motivēšanā lasīt: "Par katru izņemto darbu dāvinām smaidīju un grāmatīmīti, aicinot to pielietot, lai grāmata ilgāk kalpo. Pēc tam šos smaidīņus summējam un apbalvojam čaklākos lasītājus." Viņa apnēmusies šīs tradīcijas turpināt.

Lappusi sagatavoja I.Tušinska

Rugājos radīts jauns uzņēmums

Par viņiem pasaulē vēl runās!

Rugājos radīts jauns uzņēmums SIA "Metta Steel", kas uzsācis ražot stīlgas dizaina mēbeles, interjera priekšmetus un objektus vides labiekārtošanā. Jauno, kreatīvām idejām apvelētīto uzņēmēju stihija ir metāls, koks, betons, stikls. Taču sociālajos tīklos parādījušās arī drosmīgas metāla - ādas un metāla rotaslietas, kas ir kopdarbs ar vēl citu, radošām idejām apvelētītu jaunieti. Ko jūs, piemēram, teikt par rotaslietu - rokassprādzi no saliekas 12.izmēra auto remonta atslēgas? "To ir tik patīkami nesāt, bet puiši, kas to pamana, secina: šītā ir baigi labā!" smējas jaunā uzņēmuma līdzīpašniece MARGITA ŠTĀLE-KRĒMERE, kuras sadarbības partneris uzņēmumā ir ANDRIS GALS.

Kopīgu biznesu uzsākuši veidot Ziemeļlatgalē populārā viesu nama "Rūķīši" saimniece un uzņēmuma "SteelDram" īpašnieks, kura nodarbošanās ir traktoru un ekskavatoru aprīkojuma projektēšana un ražošana. Atpūta, izklaide, viesības un gaisīgās lietas pret smago metālu. "Tāpēc arī gribējās ko vieglāku, jo kausi ir pat pusotru tonnu smagi!" smēj Andris. Savukārt Margita uzdod jautājumu: "Kā mēs līdz tam nonācām un ko mēs gribam sasniegt? Uz to arī palēnām meklējam atbildi."

MARGITA: -Mēs to izdomājām pilnīgi nejauši. Andrim sen esot bijusi ideja – ražot dizaina mēbeles. Kad es viņam pasūtīju metāla dekorus viesu namam, abi par to aizrunājāmies un nospriedām, ka jāsāk kaut ko darīt.

ANDRIS: -Sadarbības partneri speciāli nemeklēju. Gaidīju, kad viņš pats uzradīsies. Tad parādījās Margita. Es piedāvāju sadarbību viņai, tā mēs sākām.

MARGITA: -Es jau vairāk nekā desmit gadus strādāju viesu namā un vienmēr saku 'jā' visam jaunajam.

ANDRIS: -Kā privātuzņēmējs darbojos septiņus gadus, bet ar metālapstrādi nodarbojos vairāk nekā desmit gadus. Arī savā uzņēmumā projektēju tehnikas aprīkojumu. Pasūtu detaļas, kad tās izgatavo un atsūta, sametinu kopā. Līdzīgā veidā izstrādājam arī mēbeļu dizainu. Tas ir grūti. Taču mēs cīnāmies par to, lai esam citādāki. Un esam arī! Mēģinām atrast ne tikai citādo pieejumu, bet arī citādo dizainu, jo cilvēki grib kaut ko jaunu.

MARGITA: -Mūsu veidotās mēbeles ir pilnīgs pretstats tam, ko ražo masu patēriņam, kas ir ātri saliekamas, ātri arī nolietojas. Laikā, kad pasaule milzu apjomos tiek radītas lietas, kas paredzētas īstermiņa lietošanai, mēs piedāvājam paliekošas vērtības - gulta, kas kalpos simts, divsims gadus. Starp citu, sievietes, kurām mājās patīk pārbīdīt mēbeles, ar mūsu mēbelēm to darīt nevarēs.

ANDRIS: -Neliels plaukts mums sver aptuveni 60 kilogramus, gulta - 320 un tā tālāk. Uzdāvinot sievetei šadas mēbeles, vīrietis var būt pārliecināts, ka tās netiks pārbīdītas.

MARGITA: -Mēbeles tiek gatavotas no betona, metāla, ozolkoka (nelimēta). Gultām izlietas betona kājas, četri lieli kubi. Matracis balstās uz metāla paneļiem. Pamatīgums nāk līdzīgi arī no ozola. Mēs to nelakojam, neapstrādājam ar materiālu, kas koku padara nedzīvu, apstrādē tiek izmantota lineļja. Nopērkot mēbeli, klientam līdzīgi tiks dota instrukcija, kā šī mēbele jākopj.

ANDRIS: -Saglabāsim koka struktūru, lai tas ir patīkams piesķarienam, lai var sajust dzīvo koku. Eksperimentu veidā esam atraduši variantu, kā koku varam ne tikai atjaunot, bet arī kopt.

MARGITA: -Varbūt ar laiku mēbeļu ražošanai izmantojam arī citu koku, bet pagaidām izmantojam tikai ozolu. Pēc sentēvu metodēm to vajadzēja žāvēt piecus, sešus gadus. Mums šis process aizņem piecas nedēļas.

ANDRIS: -Valsts atbalsta programmā jaunajiem uzņēmējiem esam iegādājušies mazgabarīta kalti dēļu žāvēšanai, ko speciāli pēc mūsu specifikas un nepieciešamības izstrādāja latviešu uzņēmums, kurš cenu zinā konkurē ar vācu uzņēmumu. Saņēmām labas kvalitātes iekārtu ar vēl labāku servisu. Process no dizaina līdz gatavam produktam nav iss. Taču esam izgatavojuši mēbeļu paraugus - tie ir pārdoti. Ir pasūtījumi, kas jāsāk īstenot. Joprojām arī daudz mācāmies, esam iestājušies Biznesa inkubatorā, apmeklējam izstādes. Esam sastādījuši plānu, kādas izstādes mēs apmeklēsim ar Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras (LIAA) atbalstu gan kā dalībnieki, gan kā apmeklētāji. To noteikti izmantojam, jo gribam parādīt, ka MĒS tādi esam.

MARGITA: -Mēs jau esam apmeklējuši mēbeļu izstādes Somijā un Londonā, kas, salīdzinot ar Latvijas izstādēm, šķita grandiozas. Taču visu līdz šim redzēto pārspēja vispasaules mēbeļu izstāde Kēlnē, Vācijā. Aizbraucām paši un sapratām, ka mūsu produkts tur ļoti iederētos. Apjautām, ka mums ir

RTALV/FOTOGALERIJA

Izstādē. Margita Štāle-Krēmere un Andris Gals (vidū) Lūznavas muižā, kur notika Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijas studentu darbu izstāde "Digitālais eksperiments dizainā".

Foto T. Vinogradova

Rokassprādze. Sadarbojoties ar ādas izstrādājumu meistaru Andri Ločmelī, Rugāju uzņēmēji radījuši oriģinālu ādas rokassprādzi, ko rotā metāla uzgrieznis.

Foto T. Vinogradova

Pamatīga. Margitas un Andra radītā gulta ir moderna, vienlaikus arī pamatīga, kas kalpos gadu desmitiem.

Lappusi sagatavoja I.Zinkovska

Foto T. Vinogradova

Dārzniecības pieredze sēšanā un audzēšanā

Tiem, kuri audzē paši un mācās no citiem

Aiz loga vēl sniegs, pūš asi vēji, bet pavasara noskaņa jaušama pavismam tuvu. Atkal sāksies lauka un dārza darbi, pēc kuriem daudzi ir tik noilgojušies. Vai gan citādi būtu tik kupls apmeklētāju pulks Kubulu pagasta kultūras namā rīkotajai informatīvajai dienai, kur galvenie ciemiņi bija dārzniecības "Neslinko" praktiķi. Viņi neskopojās ar savu pieredzi, lai pamatigi izstāstītu, kad un kā sējami un audzējami dažādi dārzeni. Tiem, kuri ari dara šādus darbus, protams, prasmes netrūkst, taču aizvien ir interesanti ieklausīties līdzīgu entuziastu padomos, jo var uzzināt daudz jauna.

Dārzniecībai ir plaša pieredze šķirņu tomātu audzēšanā. Kolekcijā ir vismaz 400 šķirņu, bet laika gaitā pārbaudītas aptuveni 2 tūkstoši. Praktiķe ELGA BRAŽŪNE atzina, ka valsts selekciju neatbalsta, tādēļ par šim iespējām jāgādā pašiem. Dārzniecības mērķis ir uzturēt dzīvotspējīgas vecās, vērtīgās tomātu šķirnes, lai tās neietu zudībā. Vērojot un vērtējot tomātu ražību, garšu un piemērotību mūsu klimatiskajiem apstākļiem, no daudzām šķirnēm nākas arī atteikties. Kolekcijā reģistrē tikai tās, ko ir vērts piedāvāt audzēšanai arī citiem tomātu miļotājiem. Gadiem ritot, atsījājas šķirnes, kuras kaut kādu iemeslu dēļ dārzkopji vairs nevēlas audzēt. Tāpēc atstāj šķirnes, ko audzē gadu desmitiem no paaudzes paaudzē, ko bija iecienījušas vecmāmiņas un tagad stāda arī mazbērni. Vecu vecās, labās tomātu šķirnes dārzniecībai ir tādas kā 'Neslinko Kondine', 'Kavalieris', 'Ziemeļu Dzeltenais', 'Melnais princis', 'Latvijas Delikatese', 'Vecā Peremoga', 'Rīgas lielais' un vēl citas.

Bez tomātiem dārzniecība aizraujas arī ar saldās paprikas, aso piparu, ķirbju audzēšanu, bet pēdējos gados pievērsusies arī garšaugiem. "Neslinko" ir reģistrēti kā Latvijas kolekcionāri.

Tikpat kā mākslas darbi

Izceļas ar krāsainību. Tomātu šķirņu piedāvājums izceļas savā krāsu daudzveidībā. Ne tikai sarkani, dzelteni, bet arī sārti, strīpaini, zilgani, violeti, pavismam tumši tomāti un tādi, kam ir vairāku krāsu salikums. Taču šķirnes ar zilo krāsu klātbūtni (kā 'Melnais Skaistulis') diemžēl nav noturīgas, jo pasaules mērogā tās gan selekcionē, taču nenostabilizē. Viena no jaunākajām dārzniecības "Neslinko" pierēģistrētājām šķirnēm ir 'CIC'. Nelieli, skaisti un ļoti garšīgi tomātiņi sārti rozā krāsā. Šķirne 'Pumpura rīts' ir pievilcīga ar neparasti skaistiem augļiem - gataviem tomātiem krāsojums dzeltenšķirne, kas pakāpeniski pāriet violetā tonī. Tie ir lieli un vidēji lieli galda tomāti, ko labi izmantot uzgriešanai un salātiem, jo var baudīt bagātīgas garšu niances. Tomāta dzeltenā puse garšo citādāk nekā sārtā. Ir arī zaļas krāsas tomāti, kas garšo citādāk nekā sarkanī. Garšas un izskata ziņā interesants ir 'Nores ananāss' - tomāts ar divām krāsām un divām garšām. Skats tam varbūt ne pārāk pievilcīgs, toties garšo ļoti labi.

Vērts pievērst uzmanību 'Melnajai zebrai', kas ir izcili skaisti un dekoratīvi tomāti. Cilvēkiem, kā novērojusi dārzniece, pēdējā laikā iepatikušies arī nedaudz ieskābeni augļi, ne tikai miltainie un saldie, un 'Zebra' ir tam atbilstoša. Augļi apalji, gludi melnīgsnēji ar sarkanī - zaļām svītrīnām, un katrs tomāts izskatās kā mākslas darbs. Vienlaikus pārsteidz ar savu garšu, pie tam pirmajiem un pēdējiem augļiem garša ir atšķirīga.

Bez siltumnīcām neiztikt

Kā pareizi novietot siltumnīcu, lai tomāti augtu spēcīgi un veselīgi? Vislabākais novietojums ir ar galiem ziemeļu - dienvidu virzienā. Tāda siltumnīca ātri uzsilst, saņemdamā rīta saules starus, griezoties tai tālāk uz dienvidiem, izgaismojas no gala un vēlāk no otras puses saņem vēl vakara saules siltumu, uzturot augiem patīkamu klimatu nakts stundās. Svarīgi ir rūpēties par vēdināšanu, jo caurvējš aizpūš kaitīgos mikroorganismus un stādi aug veselīgi. Dārzniecība praktizē vēdlogus sānos un korē arkveidīgai siltumnīcāi, un divslīpu siltumnīcāi viņiem ir vēdlogs korē un atveres sānos. Dārzniece vērš uzmanību jumta vēdlogu ierīkošanai, kam jābūt vai nu visā korē, vai vismaz 2/3 no kores garuma.

Var audzēt arī nojumēs. Dārzniecībai ir pieredze, audzējot tomātus arī nojumēs. Šādām nojumēm ir tikai jumts un sānu malas. Tur ir laba vēdināšana, un augiem tādas mājas patīk. Jautājums, kā augus apkopt, jo nojumes augstums ir tikai 1,5 metri? Plēvi no abām pusēm uzrullē, un tad stādus apkopj un aplaista. Rudenī plēvi noņem, siltumnīcas platība

Liela interese un atsaucība. Semināra laikā Kubulos valdīja liela rosiā. Klātesošie ne tikai uzzināja vērtīgus padomus tomātu un citu dārzenē audzēšanā, bet arī izvēlējās un iegādājās labu šķirņu sēklas, lai izmēģinātu paši savu prasmi dēstū izaudzēšanā un vēlāk labas ražas ieguvē.

sasalst un apsnieg.

Vēl var izdezinificēt. Ja siltumnīca nav sakopta rudenī, vēl var paspēt to izdarīt. Dezinfekcijai efektīgs ir sērs, ja vien siltumnīcāi nav metāla konstrukciju. Sēra pulveri aizdedzina un atstāj, rūpīgi aizverot visas lūkas un durvis. Sēra tvaikus nedrīkst ieelpot. Kvēpināšanai var izmantot arī kadiķu zariņus, ja tādi atrodas privātmežā vai aug pie mājas. Siltumnīcas plēvi der arī nomazgāt ar kādu videi draudzīgu līdzekli.

Ar mazo sēklīnu viss sākas

Pievērsties tomātu sējai iesaka pēc 10.marta. Dārzkopja vēlme ir izaudzēt stādus aktivai ražošanai, un šajā ziņā katram būs iegūta sava pieredze. Lekture atklāja sava darba paņēmienus, pārbauditus ilgā praksē. Ja augsnī gatavo paši, tas, protams, bija jāizdara jau rudenī, taču var nopirk arī veikalos. Pērkot jāpievērš uzmanība, vai tā ir īstā – paredzēta dārzenēiem. Dažkārt ātrumā cilvēki paņem pirmo maisu, kas pagadās, un vēlāk atklājas, ka augsnē domāta skujeņiem, bet tas var radīt problēmas. Tomātu sēklas dezinficē ar kālijā permanganāta šķidumu. Izšķidina 1 g zilo graudiņu 1 l silta ūdens (40-50°C), bagātīgi pārlej sēklām, pēc 20 minūtēm zilo graudiņu ūdeni noņem. Pirms izsējas sēklas apžāvē. Ja tās plāno iesēt pēc 1-2 nedēļām, sēklas ir jānoskalo, jāizžāvē, jānoliēk glabāšanā līdz izsējai. Lai stāds augtu droši un nebūtu *melnās kājas*, lieto jūras vai upes granti, kas ir ar sīkākām frakcijām. Pirms granti ieber kastītēs, to dezinficē - izpeldina zilajos graudiņos. Stādu kastītēs apakšā ieber bagātinātas kūdras un augsnēs maisījumu. Dēstu audzēšanai vislabāk izmantot jau neutralizētu, ar barības vielām bagātinātu kūdru, ko var nopirk. Taču var izdomāt arī savu variantu - augšanas substrātu laikus sagatavo no 1/3 komposta zemes un kūdras, pārbaudot augsnēs reakciju. Kastītē 5-7 cm iepilda bagātinātu augsnī, virsū uzklāj dezinficēto granti. Nolidzina, vienlaidus sējumā izkaisa tomātu sēklas. Papildus var izmantot kādu no augšanas stimulatoriem (daudziem pazīstams ir vitmīns). Stimulatori veicina apsakņošanos, labi mīkstina un mitrina sēklas apvalkus. Kastītē neapsegstu atstāj uz vairākām stundām, tad pārkāj ar 4-5 mm grants kārtīnu (grants dod to, ka sēkla sadīgs taisni, neizlocīsies), nosedz ar plēvi.

Tālākais process ir šāds: stādu kastītī noliekt zemākā temperatūrā (zem +10°C), notur 2-3 dienas. Pēc tam kastītē jāpārvieto +27 - +30 grādu siltumā. Sēkla vēsumā ir piebriedusi, bet siltumā tai rodas spēja dīgt. Kad sākas dīgšana, plēvi noņem, stādu kastītī noliekt +14 - +16 grādu temperatūrā, lai piebremzētu stīdzēšanu. Līdz ar to aug saknes, nevis stāda zaļā masa. Pēc 3 dienām stādīem meklē iespējas nodrošināt citu temperatūras režīmu: +22 - +24 grādi dienā, +14 - +16 grādu naktī. Pirmo reizi piķē pēc 2 nedēļām, vēl pēc 2-3

Lietpratīga saimniece. Dārzniecības "Neslinko" saimnieces Elgas Bražūnes pieredze kvalitatīvu dēstū izaudzēšanā mērāma 30 gadu garumā.

nedēļām pārstāda.

Gurķis ir fiksais zēns. Gurķi tagad pārsvārā ir pašapputes augi. Jaunākās šķirnes izveidotas tā, ka augļi aug katrā lapu žāklē un grupās. Protams, ne visi 4-5 gurķi ienākas vienlaicīgi. Ir pusgaro gurķu – salātu – šķirnes, kas ražo visu vasaru. Gurķi sadīgst ātri – 4-5 dienās, ja ir pietiekami silts. Tos var diedzēt istabas temperatūrā, tad sadīgs lēnāk, bet būs spēcīgāki stādi un neizstīdzēs. Lektures pieredze tāda, ka gurķus audzē podiņos, piepildot tos ar augsnī 2/3. Augsnī jābūt mitrai, irdenai, un nedaudz ar ūdeni apsmidzina arī pašas sēklas. Kad gurķis sadīgst un izaug līdz podiņa augšmalai, podiņā uzber papildu augsnēs kārtu. Tas augam atņems vēlmi stīdzēt, bet veidos papildus sakņu sistēmu, un stāds būs drukns un spēcīgs.

Lappusi sagatavoja M.Sprudzāne

Foto - M.Sprudzāne

Foto - M.Sprudzāne

Gatavojas tūrisma sezonai

Zināšanas papildina un apgūst Latgales gidi

5. un 6.martā Rēzeknes Tūrisma informācijas centra telpās notika Latgales reģiona tūrisma asociācijas "Ezerzeme" organizētie gidi kursi, kuros piedalījās gidi arī no mūspuses novadiem.

Kursu lektore bija Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikuma Tūrisma un komerczinību nodaļas vadītāja Anda Rezgale. Pirmajā dienā semināra dalībnieki uzzināja, kādā ir gida profesija. Gidi ir tie cilvēki, no kuriem tūristi gan no Latvijas, gan citām valstīm uzzina konkrētās vietas vai valsts vēsturi, mūsdienu sabiedriskās un politiskās dzīves norises un redz tūrisma ceļvežos iekļautos un neiekļautos apskates objektus. Gidi izstrādā jaunus ekskursiju maršrutus un to aprakstus, kā arī vāc, sistematizē un apkopo informāciju par tūrisma vietām un objektiem. Gidi kursos papildināja zināšanas par tūrisma likumu un pašvaldības saikni ar gida darbu. Gidam jābūt personībai, jāprot risināt problēmas un rast risinājumu jebkurā situācijā.

Jābūt gan režisoram, gan aktierim

Gidu kursus apmeklēja arī Bērzkils pagasta kultūras pasākumu organizatore ANNA KRIVIŠA, kura vada ekskursijas pa Bērzkils pagasta ievērojamākajām vietām. "No divu dienu gidi apmācībām guvu vairākas atziņas: tūrisms ir Joti svarīga un nozīmīga tautsaimniecības nozare, no kurās pelna vēl 34 citas nozares, piemēram, tirdzniecība, bankas, degvielas uzpildes stacijas, pārtikas ražotāji un citi. Otra atziņa: gidam jābūt pozitīvam, precīzam, pacietīgam, ar vispusīgām zināšanām, radošam, savaldīgam, sakoptam. Jābūt labai diktījai, lieliskām organizatora spējām, svešvalodu zināšanām, prasmēi pārzināt tehnoloģijas un jāpiemīt vēl daudzām citām īpašībām un prasmēm. Daudz jāstrādā ar sevi, jo gidam jābūt gan scenāristam, gan režisoram, gan aktierim," uzskata Anna Kriviša. Viņa pastāstīja, ka apmācībās tika iztirzāti daudzi jautājumi, piemēram, kāds būs nākotnes tūrists, kā reaģēt uz tūristu neapmierinātību un pretenzijām, kā rīkoties, ja tev uzdod jautājumus, ko nezini, un citiem. "Apmācību otrā diena bija praktisko nodarbību diena, kad visiem dalībniekiem vajadzēja izvēlēties kādu no Rēzeknes ievērojamākajiem objektiem un izveidot koncentrētu stāstījumu par to. Es izvēlējos pieminekli "Vienoti Latvijai" jeb "Latgales Māra". Meklējot materiālus, secināju, cik dramatisma pilns stāsts savījies ap šo pieminekli: Māra ir divreiz nogāzta un trīsreiz atgriezusies savā vietā - Rēzeknes sirdi. "Latgales Māra" ir mūsu ticība, mūsu sargātāja un lūgšana ne tikai par Latgali, bet par visu Latviju," secina Anna.

Pēc vairāk nekā pieciem nostāgātiem kilometriem pa Rēzekni, pēc daudz dzīrdētajiem stāstiem par apskatīšanas cienīgiem objektiem sajā pilsetā semināra noslēgumā lektore veica praktiskā darba analīzi un deva labus ieteikumus gidi darbam. "Iegūtās zināšanas izmantošu arī savā darbā, vadot tūristu grupas pa Bērzkils pagasta ievērojamākajām vietām. Bērzkilī ir izveidots Ičas apmetnes ciems, kas piedāvā šādu maršrutu: Bēržu baznīca, Berezīnes pilskalns un kapliča, Bonifacovas muiža, ainaviski tematiskais parks, atpūtas vieta pie Ičas. Arī maizes cepšanas, aušanas un siera siešanas meistar-darbnīcas. Ekskursijas noslēgumā var nobaudit garšigu zivju zupu atpūtas vietā pie Ičas vai izvēlēties spēka biezputru ainaviski tematiskajā parkā - Bērzkils pagasta centrā. Esiet sirsnīgi gaidīti Bērzkilī!" uz savu pagastu mīļi aicina gide Anna Kriviša.

Rāda alus tapšanas procesu

Arī bērzkiliete ILONA GRUŠEVA pēc kursiem pauða apmierinātību ar zināšanām, kuras devusi lektore Anda Rezgale. "Tā nebija atsēdēšana vai *ķeksītis*, bet gan dzīļas teorētiskās un praktiskās zināšanas. Tās varēja pielietot "Kolnasātā", kur brūvējam mājas alu, rādām tā tapšanas procesu tūristiem, kuri ierodas gan ar ģimenēm automašīnās, gan grupās lielajos autobusos. Mēs piedāvājam alus degustāciju, uzkodas, ja pasūta, vārām zupu, ir arī loka šaušana kā izklaide. Pie mums bijušas pat tūrisma firmas "Impro" grupas," stāsta Ilona. Viņa piebilst, ka ar interesī gaida nākamos Latgales reģiona tūrisma asociācijas "Ezerzeme" organizētos kursus gidiem, jo tajos var ne tikai gūt jaunas zināšanas savam darbam, bet arī satikt jau iepazītus kolēgus, apmainīties ar informāciju.

Ilonai vajadzēja izpildīt mājas darbu - sagatavot stāstījumu par Latgales vēstniecību "Gors", kas ir Latvijā

Foto - Z.Logina

Pirmais pārbaudījums - pie "Zeimuļa". Šeit no gides Ināras Gražules visi uzzināja, ka Austrumlatvijas radošo pakalpojumu centrā "Zeimuļi" darbojas Jaunatnes lietu nodaļa un Interēšu izglītības nodaļa, Saimniecības nodaļa, Tūrisma attīstības centrs, Latgales amatnieku veikals-salons un darba prasmju izstāžu zāle, kā arī kafejnīca "Rositten". Bēri un jaunieši var piedalīties dziedāšanas, dejošanas, instrumentu spēles, keramikas, zīmēšanas, šūšanas, dambretes, šaha un citos pulciņos, turklāt bez maksas.

Foto - Z.Logina

Anna Kriviša runā pārliecināti. Viņas stāstījums bija emocionāls, vēstot, ka piemineklis ir daudz kas vairāk - tā ir "mūsu ticība, mūsu sargātāja un lūgšana ne tikai par Latgali, bet par visu Latviju".

pirmā no jauna uzceltā daudzfunkcionālā akustiskā koncertzāle. Ilona savu stāstījumu pārējiem semināra dalībniekiem piedāvāja latgaliski, jo Latgale ir tā vieta, kur šo valodu vēlas dzirdēt daudzi tūristi no citiem valsts reģioniem. "Ļoti interesants bija Rogovkas gides latgaliskais stāstījums pie dzejnieka un grāmatu autora, mākslinieka un aktiera, latgalieša ar lielo burtu Antonu Kūkoju pieminekļa, arī Rēzeknes Sāpju Dievmātes Romas katoļu baznīcas, kas atrodas mariānu kongregācijas aprūpē. Šeit lielisku saspēli ar kolorītu stāstījumu piedāvāja divas gides," atklāj Ilona Gruševa. Semināra noslēgumā visi dalībnieki saņēma apliecinājumus, kas ļaus vadīt ekskursijas pa Latgali, nokārtojot juridisko statusu, piemēram, reģistrējoties kā pašnodarbinātās personas.

Īsumā

Nacionālie bruņotie spēki dodas uz skolām

Foto - Z.Logina

7.martā Nacionālo bruņoto spēku (NBS) deleģācija apmeklēja Balvu Profesionālo un vispārizglītojošo vidusskolu un Tilžas vidusskolu, jo šajās skolās skolēni apgūst valsts aizsardzības mācību.

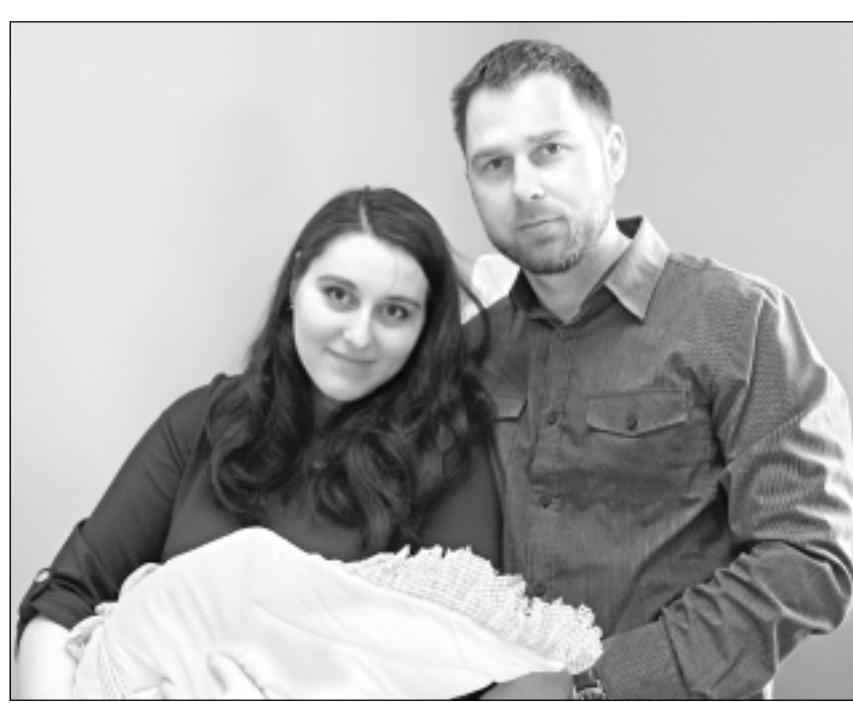
Skolēni varēja iepazīties ar NBS aprīkojumu, noklausīties prezentāciju un dzirdēt Nacionālo bruņoto spēku Štāba orķestra koncertu. Kapteinis Juris Garokalns iepazīstināja ar NBS vēsturi. Klātesotie uzzināja, ka Nacionālo bruņoto spēku galvenie uzdevumi ir piedalīties valsts sauszemes, jūras un gaisa teritorijas aizsardzībā un kontrolei. Viņi iesaistās arī avārijas, ugunsdzēsības un glābšanas darbos, neatliekamo pasākumu veikšanā ārkārtējās situācijās. "Nacionālo bruņoto spēku galvenie uzdevumi ir tieši un aktīvi piedalīties valsts sauszemes, jūras un gaisa teritorijas aizsardzībā un kontrolei. Mēs apsargājam un stāvam goda sardzē pie Brīvības pieminekļa, arī pie prezidenta pils ir mūsu karavīri. Ikdienā cilvēki domā, ka armija nodarbojas tikai ar kara lietām. Tā nebūt nav. Mums ir arī Nacionālo bruņoto spēku Štāba orķestris, kas ir skaitliski lielākais no militārajiem orķestriem. Tā pirmsākumi meklējami 1991.gada decembrī," pastāstīja J.Garokalns. Viņš piebildā, ka viens no uzdevumiem šīm vizitēm skolās ir informēt par iespēju jauniešiem nākotnē izvēlēties militāro dienestu. Koncerta laikā klausītājiem vajadzēja uzminēt, kādu skaņdarbu Nacionālo bruņoto spēku orķestris atskāpo. Koncerta programmā bija iekļautas latviešu klasiskās mūzikas, mūsdienu komponistu oriģinālās kompozīcijas, arī aranžējumi. Orķestri dzied un spēlē arī Balvu Profesionālās un vispārizglītojošās vidusskolas absolvents Gatis Supe.

Lappusi sagatavoja Z.Logina

Jaundzimušie

Otro meitu nosauc par Veroniku. 5. martā pulksten 19.50 piedzima meitenīte. Svars - 2,990 kg, garums 56cm. Meitenītes vecākiem Alai un Sergejam Ribakoviem no Ludzas šis ir otrs bērniņš. Jaunie vecāki stāsta, ka mazo māsiņu mājās gaida Viktorija, kurai ir četri gadi. "Sergejs sāku-

Meitu nosauc par Danu. 19.februārī pulksten 20.09 ģimenes dzemdībās piedzima meitenīte. Svars - 3,950kg, garums 60cm. Meitenītes vecākiem Linai un Jevgenijam Tarasoviem no Rugāju novada Lazdukalna pagasta šis ir trešais bērniņš. "Mazo māsiņu mājās gaida divi brāļi - 11 gadus vecais Nikita un Matvejs, kuram 30.martā paliks trīs gadi. Tā kā puikas mums jau bija, šoreiz, protams, sapņojām par meitiņu, un ceturtajā grūtniecības mēnesi arī uzzinājām, ka patiesām gaidām meitenīti. Kaut gan vēl pirms sonogrāfijas man jau bija tāda nojauta, jo šoreiz grūtniecība bija pavisam savādāka. Ja, gaidot dēlus, kārōjās stiprāki ēdienu, tad tagad daudz ēdu augļus un suši," stāsta nu jau trīs bēmu māmiņa. Pēc mazulītes nākšanas pasaulē vecāki viņu nosauca par Danu, kaut gan sākotnēji padomā bija arī tādi vārdi kā Kamila, Viktorija un Simona. Lina teic, ka vecākais brālis ļoti gaidīja māsiņu, bet mazais Matvejs, apskatījis Danu, secinājis, ka tā ir maza jaļa. Aplūkojot savu mazo meitiņu, Lina un Sergejs secina, ka viņa no abiem vecākiem būs paņēmusi visu to labāko - tēta degunu, mammas tumšos matus noteikti. Viņi priecājas arī par pirmo Danas fotogrāfiju, kas tapusi vien dažas minūtes pēc nākšanas pasaulē. "Un arī video mums ir," lepns saka tētis.

mā otro gribēja puiku, bet jau samērā ātri uzzinājām, ka klūsim par vecākiem vēl vienai meitiņai," teic Alā. Tiklīdz kļuva zināms gaidāmā bērniņa dzimums, topošie vecāki sāka domāt par piemērotāko vārda variantu. Arī šeit abu domas atšķirās, taču kopsaucēju abi atrada. Sergejs stāsta, ka sākumā vēlējās meitu saukt par Niku, savukārt Alai bija iepaticies vārds Veronika. "Beigās sanāca kompromiss, jo nolēmām, ka jaundzimušo sauksim par Veroniku, kas saīsinājumā ir Nika," teic nu jau divu meitu tētis. Tā, pavisam nejauši, abas Ribakovu meitas tikušas pie vārdiem, kas sākas ar vienādu burtu - Viktorija un Veronika. Alā un Sergejs stāsta, ka viņu vecākā meita dzimusi Rēzeknē, bet šoreiz nolēmuši paklausīt kolēga ieteikumam un atbraukuši uz Balviem: "Šeit patiesām ir ļoti jauka dzemdību nodaļa, priecājamies, ka pieņēmām šādu lēmumu. Meita gan ar nākšanu pasaulē krietiņi pasteidzās, jo mediķu noliktais dzemdību datums bija 27.marts. Martā radu lokā mums daudz dažādu jubileju, bet tagad būs par vēl vienu vairāk, jo 5.martā dzimšanas diena ir Veronikai."

Dilans vai Edgars? Būs Edgars! 26.februārī pulksten 14.27 piedzima puika. Svars - 3,500kg, garums 53cm. Puisēna mammai levai Krūmiņai no Rugāju novada Lazdukalna pagasta šis ir pirmais bērniņš. "Vecmamma gribēja, lai man piedzimst meitiņa, pati arī gaidīja meitu, bet jau grūtniecības vidū ultrasonogrāfijas pārbaudē daktore paziņoja, ka tas būs puika. Nu nekas, arī dēls, protams, ir labi," teic jaunā māmiņa. Viņa stāsta, ka jaundzimušo sauks latviskā un skanīgā vārdā - par Edgaru. "Tādu vārda variantu savam dēlam izdomāja tētis Jānis, kaut gan sākumā bijām izdomājuši puikam divus vārdus - Edgars un Dilans. Pēc tam apsprendāmies un nolēmām, ka piemērotākais tomēr būs Edgars," stāsta jaunā māmiņa. Viņa priecājas, ka puika ir kluss un mierīgs, liekas raizes nesagādā. "Ja nu vienīgi naktis ir nemierīgākas, bet tam laikam tā jābūt," secina leva.

Vēl dzimuši:

23.februārī pulksten 21.15 piedzima meitenīte. Svars - 2,780kg, garums 53cm. Meitenītes mamma Guna Roga dzīvo Gulbenē.

24.februārī pulksten 16.10 piedzima puika. Svars - 3,840kg, garums 59cm. Puisēna mamma Una Sekača dzīvo Alūksnē.

4.martā pulksten 11.50 piedzima meitenīte. Svars – 2,855kg, garums 51cm. Meitenītes mamma Ieva Mičurova dzīvo Viļakas novada Šķilbēnu pagastā.

6.martā pulksten 9.35 piedzima puika. Svars – 3,195kg, garums 53cm. Puisēna mamma Jeļena Golovņeva dzīvo Rēzeknes novada Kantinieku pagastā.

6.martā pulksten 10.07 piedzima puika. Svars – 5,080kg, garums 62cm. Puisēna mamma Larisa Šadurska dzīvo Rugāju novada Rugāju pagastā.

8.martā pulksten 11.23 piedzima puika. Svars – 3,850kg, garums 52cm. Puisēna mamma Kristina Panumaite dzīvo Gulbenes novada Lejasciema pagastā.

8.martā pulksten 16.02 piedzima meitenīte. Svars – 3,250kg, garums 54cm. Meitenītes mamma Zane Circene dzīvo Viļakas novada Šķilbēnu pagastā.

Februārī

Susāju pagasta

Valentīna Bratuškina (1933.g.)

BALTINAVAS NOVADĀ

Lūcija Griestiņa (1935.g.)
Kārlis Jaundzems (1947.g.)
Nikolajs Dubkovs (1936.g.)
Jānis Ločmelis (1954.g.)

VIĻAKAS NOVADĀ

Kupravas pagasta
Valerijs Žukovs (1938.g.)

Reģistrēti mirusie

Viļakas pilsētā

Leonids Kapustins (1959.g.)
Svetlana Martiņenko (1968.g.)

BALVU NOVADĀ

Balvu pagasta
Marcijana Judina (1935.g.)

Briežuciema pagastā

Leonards Dambītis (1941.g.)

Kubulu pagastā

Zinaida Krūmiņa (1945.g.)
Pēteris Leišavnieks (1948.g.)

Krišjāņu pagastā

Niņa Nagle (1947.g.)

Tilžas pagastā

Bronislava Ķīse (1928.g.)
Valentina Ziedīja (1942.g.)

Balvu pilsētā

Ina Aleksāne (1950.g.)
Aleksandrs Aleksejevs (1936.g.)

Marta Ākule (1933.g.)
Tamara Gorbača (1961.g.)

Maija Laicāne (1949.g.)
Imants Ozols (1968.g.)

Telegīja Praskovja (1936.g.)
Jānis Leons (1944.g.)

Nikolajs Jefimovs (1949.g.)
Verners Urtāns (1967.g.)

Mihails Kurcevičs (1927.g.)

Vieglatlētika

Sportisti vēl sacenšas telpās

Ziema sezonā, kad vieglatlēti sevi pierādīja telpās, tuvojas noslēgumam. Vēl pēdējie starti, pēdējie pārbau-dijumi, un sportisti pavism drīz varēs startēt stadionos.

Piedalās jaunatnes meistarsacīkstēs

22. un 23.februārī norisinājās Rīgas jaunatnes meistarsacīkstes telpās U-18 vecuma grupai. Šajās sacensībās Edvards Sarkis trīsollēkšanā izcīnīja 2.vietu, aizlecot 12,74m tālu. Uvis Pošeika ierindojās 3.vietā augstlēkšanā (1,68m) un 4.vietu izcīnīja 60m barjerskrēšanā (8,70 sek). Lauris Eizāns lodi aizgrūda 12,58 m tālu un ierindojās 4.vietā. Nikola Tokareva 5.vietu izcīnīja 1500m skrišanā (5:31,90min).

Pēdējās sacensības telpās

23. un 24.februārī Rīgas Sporta manēžā notika šīs ziemas pēdējās Latvijas čempionāta sacensības telpās. Sacentās U-16 vecuma grupas 14 un 15-gadīgie zēni un meitenes. No Balvu Sporta skolas startēja divi jaunie sportisti. Dāvis Stepanovs, sasniedzot jaunu personīgo rekordu, lodi aizgrūda 14,49 m tālu un ierindojās 2.vietā. Evelīna Stepanova arī sasniedza šīs sezonas labāko rezultātu un kārtslēkšanā ierindojās 5.vietā (2,20 m).

Pārstāv Latvijas izlasi

2.februārī Kuldīgā notika Baltijas U-18 gupas komandu čempionāts. Tājā piedalījās Latvijas, Lietuvas un Igaunijas izlašu komandas. No Balvu Sporta skolas Latvijas izlasi pārstāvēja Uvis Pošeika. Kārtslēkšanā, pārvarot 3,90 m augstumu, viņš izcīnīja 3.vietu, lai arī viņa personīgais rekords šajā disciplīnā ir 4,08 m. Uvis pašlaik mācās Balvu Valsts ģimnāzijas 10.klasē un trenējas pie Imanta Kairiša. Latvijas izlases sastāvā jaunietis ir jau vairāk nekā divus gadus. "Treneris Imants uzskata, ka man padodas daudzīgās disciplīnas. Šajās brīvdienās Latvijas izlases sastāvā startēju Lietuvā, Šaujos, kur notiks Baltijas čempionāts daudzīgā. Ziemā tie ir septiņi, bet vasarā - desmit sporta veidi. Lai arī sporta skolu esmu pabeidzis, uz treniņiem joprojām dodos piecas reizes nedēļā. Smejos, ka mēs, vieglatlēti, esam kā liela ģimene. Trenējos kopā ar Edvardu Sarki, Arti Duļbinski, arī citiem vieglatlētiem. Sports man nozīmē ļoti daudz, tas dod gandarījumu. Jā, arī medaļas ir kā atalgojums par darbu, to man vairāk nekā simts. Tas gan nav galvenais, kas motivē darboties," stāsta Uvis Pošeika. Viņš neslēpj, ka daudzīgā prasa no sportista būt vienlīdz labam visās disciplīnās - gan grūšanā, gan skrišanā. Piemēram, septīncīņā jāveic 60 m skrējiens, tālēkšana, lodes grūšana, augstlēkšana, 60 m barjerskrējiens, kārtslēkšana un 1000 m skrējiens. "Es 60 m sprintu veicu labi, 5 kg lodi esmu grūdis 13,60 m, varbūt grūtāk skriet 1000 m, bet rezultāts arī tur ir apmierinošs. Treniņos jāstrādā daudz, jāattīsta gan spēks, gan veiklība," uzskata sportists.

Veterāniem piecas dažāda kaluma medaļas

2.martā Rīgas Sporta manēžā pulcējās Latvijas labākie veterāni-vieglatlēti, lai noskaidrotu spēcīgākos sportistus dažādās disciplīnās. Šeit risinājās 56.LSVS sporta spēles vieglatlētikā telpās senioriem, kas kopumā pulcēja vairāk nekā 400 sportistu. Sacensībās piedalījās arī lietuviešu sportisti. Cīņas sporta sektoros risinājās vecuma grupās (ik pa 5 gadiem), sākot no 35 gadu vecuma. Balvu novada sportisti izcīnīja piecas dažāda kaluma medaļas. Vecuma grupā 35+ Egons Lācis lodes grūšanā ar rezultātu 14,17 m izcīnīja 2.vietu. Jānis Strapcāns vecuma grupā 65+ lodes grūšanā ar rezultātu 11,26 m - 2.vieta. Šajā pašā vecuma grupā Ēriks Apšenieks divas bronzas medaļas, kas tika izcīnītas 200 m ar rezultātu skrišanā 32,2 sek. un 800 m ar rezultātu 2,51 min. Vecuma grupā 70+ Mārtiņš Stabiņš sīvā cīņā lodes grūšanā pēdējā grūdiņā, sasniedzot 10,32 m, izrāva sev 3.vietu. Šoreiz diemžel netika izcīnīta neviena zelta medaļa, bet mūsējie ir noskaņotī kaujinieciski un cer pie tām tikt vasaras mačos.

Veterāni pārstāv Balvus. Jānis Strapcāns, Egons Lācis, Ēriks Apšenieks un Mārtiņš Stabiņš no mačiem Rīgas Sporta manēžā pārveda piecas medaļas.

Foto - no personīgā arhīva

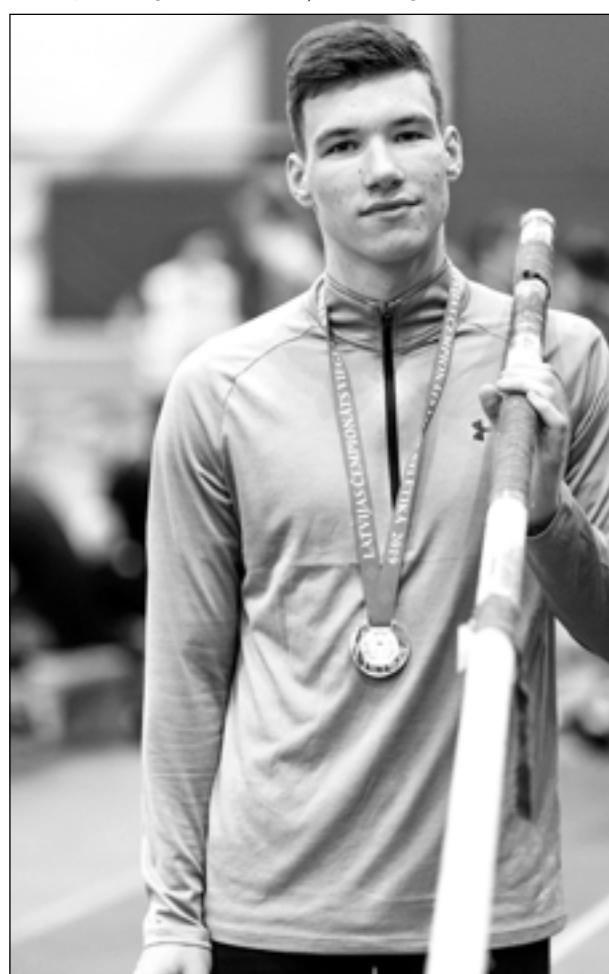

Foto - no personīgā arhīva

Uvis Pošeika trenējas daudzīgās disciplīnām. Latvijas izlases dalībnieks neslēpj, ka treniņi prasa rakstura stingriņu, bet, ja ir vēlme sasniegt savus mērķus, jātrenējas regulāri.

Foto - no personīgā arhīva

Šahs

Tilžā šaha spēlei atvēl divas dienas

9. un 10.martā Tilžā norisinājās trešais Balvu novada atklātais šaha turnīrs.

Spēlēs piedalījās 42 šahisti no Tilžas, Balviem, Rēzeknes, Rēzeknes novada, Maltais, Rīgas, Daugavpils, kā arī no Lietuvas pilsētas Rokiškiem un Krievijas pilsētām Pitalovas un Pleskavas.

Spēles notika piecās grupās.

U – 12 grupā uzvarēja Martijs Krakops ar 7 uzvarām 7 spēlēs. 2.vieta - Raimondam Jakubsevičam no Daugavpils, 3.vieta - Vjačeslavam Kirilovam no Maltais.

U – 16 grupā uzvarēja Markuss Rižovs no Rīgas. 2.vieta - Edvardam Štekelim no Maltais, 3.vieta - Maksimam Šestakovam no Rēzeknes.

Jauniešiem: 1.vieta - Jegorovam Leonovam no Daugavpils, 2.vieta - Kirilam Baibaratskim no Pitalovas, bet 3.vieta - Aleksandram Kulņevam no Pleskavas.

Sievietēm 1.vieta ar 7 uzvarām 7 spēlēs ieguva Jekaterina Smirnova no Rēzeknes novada, 2.vietu - Žanete Kluša no Rēzeknes, bet 3.vietu - Rebeka Ločmele no Tilžas.

Sīvas cīņas norisinājās vīriešu grupā, kur uzvaru izcīnīja Balvu pārstāvis Kaspars Circenis. 2.vietā ierindojās Dainis Viljums no Maltais, bet 3.vietā - Laimutis Mikenas no Rokiškiem. Turnīru tiesāja Aleksandrs Vasīkovs un Anatolijs Jasinskis.

Foto - no personīgā arhīva

Uzvaru izcīna Martijs Krakops (foto - vidū). Viņš izcīnīja septiņas uzvaras septiņās spēlēs, pierādot savu spēles prasmi cīņā ar gados vecākiem šahistiem.

Foto - no personīgā arhīva

Šaha turnīrs noslēdzies. Sievietēm 3.vietu ieguva mājiniece Rebeka Ločmele (foto - pirmā no kreisās) no Tilžas.

Foto - no personīgā arhīva

Uzvar Kaspars Circenis. Viriešu grupā sīvās cīņas uzvarēja balventietis Kaspars Circenis (foto - vidū).

Jaunākie žurnālu numuri

Dārza Pasaulē

» Vēja meitas anemones. *Gan Plīnijs Vecākais, romiešu dabas vēstures pētnieks, gan sengrieķu dabas pētnieks Teofrasts savulaik secinājuši, ka ir daudzas morfoloģiski līdzīgas puķes, kas uzzied pavasarī vējainā laikā un labprāt aug vējainās vietās. Anemoņu nosaukums radies no grieķu vārda anemos – vējš. Šis apzīmējums ir kļuvis arī par visas ģints zinātnisko nosaukumu.*

» Mēslošanas līdzekļi pavasarim. Izvēloties kādu no bagātīgā mēslošanas līdzekļu piedāvājuma, sezonas sākumā svarīgi, lai tajā būtu pēc iespējas vairāk slāpekļa. Turklat slāpeklīm jābūt nitrātu formā. Pirms pirkī mēslojumu, der papētīt etiķeti sīkāk.

» Kad drīkst mēslot? Tad, kad zeme ir atkususi. Nedrīkst mēslojumu likt uz sasalušas zemes – ne organisko, ne minerālo. Mēslojums nespēs iesūkties augsnē, bet lietusūdeņu iedarbībā tiks aizskalots projām, piesārnojot gruntsūdeņus. Gaisa temperatūrai dienā jābūt pozitīvai. Tas nozīmē, ka pavasara mēslošana vairāk vai mazāk sakrit ar veģetācijas perioda sākumu. Pārstādītus vai tikko iestādītus un iesētus augus mēslo tikai pēc 2–3 nedēļām. It īpaši jutīgi pret pārāk agru mēslošanu ir gurķi, krūmmellenes, balzamīnes.

» Substrāts dēstu audzēšanai. Izvēloties augsnī dēstu audzēšanai, vadieties nevis pēc smukās bildes uz iepakojuma, bet pēc markējumā norādītās informācijas, kas sīkiem burtiem uzrakstīta otrā pusē. Tieši markējumā norādītā informācija ļauj spriest, vai tas piemērots izvēlēto dēstu audzēšanai.

» Augsnes kaļķošana pavasarī. Augsni kaļķo, kad sniegs izkuisis un zeme atlaidusies. Cītādi viss satecēs ieplakās. Vislabāk kaļķot divas nedēļas pirms augu stādīšanas vai sēšanas.

» Kā zināt, vai augsne jākaļķo? Augsne jākaļķo, ja tā ir skābāka par vēlamo audzējamajam kultūraugam. To viegli var noteikt ar pH indikatoršķīdumu, kas nopērkams dārzkopības veikalos. Indikatoršķīdums, atkarībā no augsnes skābuma, iekrāsojas no sarkanā līdz zilai krāsai. To salīdzina ar komplektā iekļauto krāsu skalvu un nolasa pH skaithi. Augsnes reakciju izsaka ar pH skaitli. Par neitrālu uzskata augsni ar pH 7,0. Jo zemāks rādītājs, jo augsne skābāka, savukārt lielāks pH skaitlis norāda uz sārmainu augsnī.

» Kodinātas sēklas. Kā tās lietot? Vai sēklas, uz kurām rakstīts "kodinātas", visas ir vienādi kaitīgas? Lasīju, ka tās esot kaitīgas, bet mulsina, ka neviens par to neuztraucas. Varbūt kaitīgums ir pārspīlēts?

Una

» Viena no dzīves versijām. Viņa tiek dēvēta par mūzikas dārgakmeni. Daudzšķautījainu un krāsainu... Ar savu spēcīgo vokālu un samtaini dūmakaino tembru viņa patiešām spēj aizvest pavasam citā pasaulē. Dziedātāja Elza Rozentāle – sarunā par sievietes laimi, izvēlēm un drosmi lēkt nezināmajā.

» Ģimenes cilvēks. Andris Keišs ir viens no milētākajiem savas paaudzes aktieriem. Tomēr ne daudzie apbalvojumi, ne spilgtās lomas teātrī un kino nav aizenojušas kādreizējā Jelgavas panka vienkāršību. Sirdsgudrs. Labestīgs. Mierpilns. Tāds ir Andris, kuru satieku mīkli pirms kārtējās izrādes. Acis, kas raugās uz pasauli, kā viņš saka, taču joprojām ir tās pašas.

» Apgrizezieni un pagriezieni. "Laimē ir, kad baltā ziemas dienā skatos pa logu uz saules pielietu pagalmu, kurā aug manis stādīti koki. Laimē ir gandarījumā, lai kur tas saknotos. Laimē ir būt vajadzīgai un spējā šo vajadzību piepildīt," atzīst māksliniece – dizainere un scenogrāfe Ināra Gauja.

» Zini savu cenu! Lai gan informācija par sevis prezentēšanu darba tirgū šobrīd ir pieejamāka nekā jebkad, jaunu karjeras apvāršņu sasniegšanai visbiežāk traucē iesikstējuši stereotipi un kļūdaini pieņēmumi, kam ticam. Lai kāptu pa karjeras kāpnēm augstāk un profesionālajā vidē justos par sevi pārliecīnātāk, vērts izmantot pāris gudrību. Starts pavasarim. Jaunās sezonas mode iedvesmo ar raibu pasaules kultūru kaleidoskopu, kurā modernais apvienojas ar 80. un 90. gadu stila interpretācijām. Aktuālas kičīgas audumu apdrukas un brīvas kombinācijas, spilgtas krāsas un maigi pūderotņi, lielas cepures un kurpes ar masīviem papēžiem.

Prātnieks 3. kārtā

Atbildes uz konkursa jautājumiem gaidīsim līdz nākamā mēneša pirmajam datumam Balvu Centrālās bibliotēkas bērnu un jauniešu lasītavā vai elektroniski uz e-pastu: evita@balvurcb.lv

Vertikāli

- Lielākais astainais abinieks pasaulē.
- Kā sauca viduslaikos musulmaņus, pārsvarā berberu un arābu ciltis, kas apdzīvoja mūsdienu Pireneju pussalu?
- Speciālas ietaises roku saslēgšanai.
- Lielākais zināmais dzīvnieks pasaulē, kāds jebkad ir dzīvojis.
- "Nevajag dejot, skanot mūzikai, vajag mūziku izdejot," mēdza teikt baletdejotāja ...
- Francijas un Navarras karalīne, kurai dzīves laikā piederēja vērtīgā dārglietu kolekcija pasaulē.
- Žargonā sauc par tumbām.
- Adatu terapija.
- Daudzi augi tos izmanto, lai dziedētu ievainojumus.

Horizontāli

- Sacensības, kurās jāsavalda trakojoši liellopi.
- Kā teorija lika pamatus mūsdienu izpratnei par evolūciju?
- Zīdaiņa vecumā kronēta par Skotijas karalieni, viņa varēja pretendēt arī uz Anglijas troni.
- Tiem ir svarīga nozīme dzīvības procesos, jo daudzas reakcijas organismā bez to klātbūtnes norisētu ļoti gausi – tās praktiski nebūtu iespējamas.
- Nepatīkamas emocijas, pirmās izjūtas parādās jau agrā bērnībā.
- Agrāk par visiem putniem pavasari sāk gaidīt ...
- Autore, kuras otrs romāns "Vēl viena dziļa ieelpa" tapis latviešu literatūrā vēl samērā reti sastopamajā psiholoģiskā trillera žanrā.
- Viena no retajām vietām Rīgā, no kurās var saskatīt Daugavas pretējo krastu.

- Žurnālistes un rakstnieces Ingas Jērumas pseidonīms.

2.kārtas atbildes

Vertikāli: 2.Arvids Šnepers. 3.Tankkuģim. 4."Balvu Taisnība". 5.Kārlis Jansons. 7."Bolvu Balss". 8.Reinholds Smurģis. 9.Anna Šcerbatova. 12.Brīvības iela. 13.Jānis Šitka. 14.Balupes.

Horizontāli: 1.Pilsētas kapi. 4.Balvi. 6."Ābols 2005". 10.Ivars Vecāns. 11."Zvaigznes" grāmatnīca. 15.Partizānu. 16.Irēna Šaicāne. 17.Alberts Ločmelis. 18.Lāča dārzs.

Pareizas atbildes iesūtījuši: I.Homko, Z.Pulča, S.Vēvere, J.Pošeika.

Balvu no apgāda Zvaigzne ABC saņem INESE HOMKO no Mednevas. Pēc balvas griezties Balvu Centrālajā bibliotēkā 2.stāvā, informācijas pakalpojumu punktā.

Krustvārdu mīkla

2.kārtā februāra mīklu atrisināja: A.Vīcupa, A.Jugane (Vectilža), I.Svilāne (Lazdukalns), I.Homko (Medneva), A.Mičule (Tilža), D.Zelča, J.Zālītis (Krišjāņu pagasts), S.Sirmā (Balvi).

Par februāra krustvārdu mīklas atrisināšanu balvu saņem SARMĪTE SIRMĀ no Balviem. Pēc balvas griezties redakcijā.

Foto konkurss

Katra mēneša labākās fotogrāfijas autors saņems balvu. Fotogrāfijas var iesūtīt pa pastu – Balvi, Teātra ielā 8, LV-4501, vai elektroniski – vaduguns@apollo.lv. Pie foto obligāti norādāms vārds, uzvārds (vēlams - tālrinis).

Mana pilsēta. Iesūtīja Leontīne Dukaļska no Balviem.

Lappusi sagatavoja E.Gabranovs

Tiesu lietas

Pilda biškopja pienākumus un piesavinās medu

Stājušies spēkā spriedumi krimināllietās par svešas mantas slepenu zādzību (nolaupišanu) nelielā apmērā un svešas mantas piesavināšanos (prettiesisku tās iegūšanu un izšķērdēšanu) situācijā, kad personai šī manta uzticēta.

Zog Hektoru, Čempionu, Veco Kņazu un Komandoru

JĀNIS KĻANSKIS notiesāts par deviņām noziedzīgām epizodēm - alkohola zādzībām no veikala. Visos gadījumos vīrietis rikojās gandrīz pēc viena un tā paša scenārija. Proti, no 11. līdz 13.novembrim (ieskaitot) vīrietis devās uz veikalumu "Maxima" Balvos. Būdams alkohola reibumā, ar nolūku izdarīt alkoholisko dzērienu zādzību, J.Kļanskis veikala tirdzniecības zālē piegāja pie plauktiem ar alkoholiskiem dzērieniem un, kā nu kurā gadījumā, no tiem paņēma vai nu 0,7 litru tilpuma pudeles alkoholiskā dzēriena "Hektors", 0,5 litru tilpuma pudeles alkoholiskā dzēriena "Champion" vai 0,5 litru tilpuma pudeles alkoholiskā dzēriena "Komandor". Trīs gadījumos, kā liecina tiesas spriedumā minētais, J.Kļanskis veikālā ierādās ar citu personu. Turpinājumā garnadzis aizgāja pie stenda ar minerālūdens un limonādes pudelēm. Tur vīrietis izņēma no iepirkumu groza alkoholiskā dzēriena pudeles, noslēpa tās virsjakas iekškabatā vai virsjakas piedurknēs, piegāja pie veikala kases un, nesamaksājot par precēm, izgāja no veikala tirdzniecības zāles. Atsevišķos gadījumos, kā liecina tiesas spriedumā minētais, J.Kļanskis nedevās pie stenda ar minerālūdens un limonādes pudelēm, lai turpinātu savas noziedzīgās darbibas, bet preci uzreiz noslēpa un aizgāja no veikala tirdzniecības zāles, nesamaksājis par to.

Ar savām darbibām J.Kļanskis izdarīja tūšus mazāk smagu noziegumus, kas paredzēti Krimināllikuma 180.panta pirmajā daļā – par zādzību, krāpšanu vai piesavināšanos nelielā apmērā. Par šādu noziedzīgu nodarījumu Krimināllikumā paredzēta brīvības atņemšana uz laiku līdz vienam gadam vai islaicīga brīvības atņemšana, vai piespiedu darbs, vai naudas sods. Rezultātā tiesa, piespriesto sodu daļēji saskaitot ar sodu, kas piespriepts ar Rēzeknes tiesas 2018.gada 6.decembra spriedumu, galīgo sodu J.Kļanskim noteica brīvības atņemšanu uz vienu

gadu un vienu mēnesi, un piespiedu darbu uz 170 stundām. Brīvības atņemšanas soda izciešanas termiņā tiesa ieskaitīja daļēji izciesto sodu pēc Rēzeknes tiesas 2018.gada 6.decembra sprieduma – aizturēšanā pavadīto laiku no 2018.gada 23.septembra līdz 2018.gada 25.septembrim (divas dienas), apcietinājumā pavadīto laiku no 2018.gada 13.novembra līdz 2018.gada 5.decembrim un daļēji izciesto sodu no 2018.gada 6.decembra līdz 2019.gada 18.februārim - kopumā trīs mēnešus un astoņas dienas. Brīvības atņemšanas izciešanas termiņu uzsāka skaitīt no šī gada 19.februāra. Saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta otro daļu tiesa lēma piespiedu darbu izpildīt pastāvīgi pēc brīvības atņemšanas soda izciešanas. Tāpat tiesa lēma, ka J.Kļanskim ir pienākums desmit darba dienu laikā no dienas, kad viņš atbrīvosies no ieslodzījuma, pieteikties piespiedu darba izpildes uzsākšanai Valsts probācijas dienesta teritoriālajā struktūrvienībā atbilstoši deklarētajai dzivesvietai. Tiesa nosprieda arī piedzīt no J.Kļanskas cietušās SIA "Maxima Latvija" labā mantiskā zaudējuma atlīdzību 98 eiro apmērā.

Piesavinās svešas mantas

LAURI KEIŠU Nodarbinātības valsts aģentūras īstenotajā projekta "Subsidētā darba vieta jauniešiem bezdarbniekiem (pasākumi noteiktām personu grupām)" ar 2015.gada 5.jūniju pieņēma darbā sabiedrībā ar ierobežotu atbildību (SIA) par biškopī, par ko 2015.gada 4.jūnijā starp L.Keišu un SIA tika noslēgts darba līgums. Tas tika noslēgts līdz 2016.gada 4.jūnijam. Saskaņā ar darba līguma 1.2.punktu darba devējs noteica vīrietim biškopīja pienākumus veikt bišu dravās. Savukārt darba līguma 3.3.punktā bija noteikts, ka darbinieks ir materiālās atbildīgs par jebkuru viņam nodoto materiālo vērtību, ko darba devējs darbiniekam uzticējis darba pienākumu pildīšanai. L.Keišam, uzsākot darba attiecības, materiālās vērtības tika uzticētas, nesastādot pieņemšanas - nodošanas aktu. 2016.gada jūnijā, kad darba līgumā paredzētais darba tiesisko attiecību laiks bija beidzies, materiālās vērtības netika nodotas, bet SIA valdes loceklis un L.Keiš mutiski vienojās, ka L.Keiš 2016.gada pavasarī un rudenī pēc nepieciešamības veiks dažus darbus bišu dravās, tajā skaitā ievāks 2016.gadā saražoto medu un sagatavos bišu saimes ziemai, par ko SIA valdes loceklis apsolīja L.Keišam

samaksāt kā par gabaldarbiem. 2016.gada septembrī, precīzāk pirmstiesas kriminālprocesā nenoskaidrotā laikā, L.Keiš, mantkārīgu motīvu vadīts, piesavinājās viņa pārziņā esošas, kā arī darba veikšanai uzticētās materiālās vērtības, kas piederēja SIA - naudu 150 eiro, kuru SIA valdes loceklis bija iedevis L.Keišam bioloģiskā cukura iegādei bišu piebarošanai; ne mazāk kā 35 litrus (49 kg) medus, kas bija ievākts bišu dravās, ar vērtību 8 eiro / kg, kopsummā par 392 eiro; četras bišu pamatsaimes ar vērtību 120 eiro katrā, kopsummā par 480 eiro; 14 atlāenus no bišu saimēm ar vērtību 50 eiro katrs, kopsummā par 700 eiro; 200 jaunus Peru rāmišus ar vērtību 0,55 eiro katrs, kopsummā par 110 eiro; 200 jaunus medus rāmišus ar vērtību 0,55 eiro katrs, kopsummā par 110 eiro; divas spiesta kastes ar vērtību 29 eiro katra, kopsummā par 58 eiro. L.Keiš SIA piederošo naudu un materiālās vērtības piesavinājās un izšķērdēja. Proti, naudu 150 eiro apmērā piesavinājās un izlietoja personīgajām vajadzībām, bet medu un biškopības inventāru izšķērdēja un atteicās atgriezt tos īpašniekam. Noziedzīgā nodarījuma rezultātā SIA tika nodarīts mantisks zaudējums 2000 eiro apmērā. Tādējādi L.Keišs ar savām darbibām izdarīja tūšu mazāk smagu noziegumu, kas paredzēts Krimināllikuma 179.panta pirmajā daļā - par svešas mantas prettiesisku iegūšanu vai izšķērdēšanu, ja to izdarīusi persona, kurai šī manta uzticēta vai kuras pārziņā tā atradusies (piesavināšanās). Par šādu noziedzīgu nodarījumu Krimināllikums paredz brīvības atņemšanu uz laiku līdz diviem gadiem vai islaicīgu brīvības atņemšanu, vai piespiedu darbu, vai naudas sodu, konfiscējot mantu vai bez mantas konfiskācijas.

Tiesa nosprieda L.Keišu sodīt ar piespiedu darbu uz 140 stundām un piedzīt no virieša cietušās SIA labā mantiskā zaudējuma atlīdzību 1930 apmērā. Tāpat tiesa lēma, ka L.Keišam ir pienākums desmit darba dienu laikā no dienas, kad stāsies spēkā tiesas nolēmums, pieteikties piespiedu darba izpildes uzsākšanai Valsts probācijas dienesta Latgales reģiona teritorialās struktūrvienības Balvu nodaļā.

Informē policija

Patvalīgi cērt kokus

25.februārī Balvu novada Krišjānu pagastā mežā veikta patvalīga augošu koku ciršana. Uzsākts kriminālprocess.

Dzērumā sabiedriskā vieta

25.februārī Balvos 1967.gadā dzimis vīrietis, būdams 2,069 promiļu alkohola reibumā, gulēja daudzdzīvokļu mājas kāpņu telpā.

26.februārī Balvos 1956.gadā dzimis vīrietis atkārtoti gada laikā atradās alkohola reibumā. Šoreiz vīrietim konstatēja 2,67 promiļu reibumu.

26.februārī Balvos uz ielas alkohola reibumā gulēja 1995.gadā dzimusi jauniete, kuru nogādāja atskurbtuvē.

26.februārī Balvos 1967.gadā dzimis vīrietis 1,92 promiļu alkohola reibumā gulēja daudzdzīvokļu mājas kāpņu telpā, kuru nogādāja atskurbtuvē.

1.martā Balvos 1970.gadā dzimis vīrietis atkārtoti gada laikā atradās sabiedriskā vietā alkohola reibumā. Šoreiz vīrietim konstatēja 2,52 promiļu reibumu. Visos gadījumos sastādīti administratīvā pārkāpuma protokoli.

Iebrauc žogā

26.februārī Viļakā 1977.gadā dzimis vīrietis vadīja automašīnu "Volkswagen", iebraca mājas žogā un bojāja to. Sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols.

Zog veikalā

25.februārī policija saņēma informāciju, ka Balvos no veikala nozagta 0,7 litru tilpuma pudele degvīna.

3.martā policija saņēma informāciju, ka Balvos nenoskaidrota persona iznesa no veikala telpām stipro alkoholisko dzērienu, nesamaksājot par to. Abos gadījumos uzsākti kriminālprocesi.

Nelikumīgi noformē ātrs kreditus

25.februārī policija saņēma informāciju, ka Balvos šī gada janvārī un februārī, bez piekrišanas, nelikumīgi izmantojot kāda cilvēka datus, uz viņa vārda noformēti vairāki tā dēvētie ātrie krediti. Iespējamais vainīgais noskaidrots. Uzsākts kriminālprocess.

Pazūd celtniecības materiāli

25.februārī policija saņēma informāciju, ka no pagājušā gada oktobra līdz šī gada februārim Balvos pazuduši celtniecības materiāli, darbariki, iekārtas. Uzsākts kriminālprocess.

Lappusi sagatavoja A.Ločmelis

!

Laikraksts "Vaduguns" atgādina, ka dažkārt notiesātās personas vārds un uzvārds ir identisks ar to cilvēku vārdiem, kuri par konkrētu noziedzīgu nodarījumu nav sauktīgi pie atbildības vai arī viņiem vispār nekad nav bijusi saistība ar tiesībsargājošām iestādēm. Publicējot tiesu spriedumus, nav ļauts publicēt notiesāto personu datus, kas ļautu papildus identificēt notiesāto un izvairīties no tamīldzīgām situācijām. Tādējādi jau iepriekš atvainojamies par sagādātajām neērtībām un aicinām būt saprotīgiem.

Samazinājies bojāgājušo un ievainoto skaits

Lems par papildus fotoradaru uzstādīšanu

Celu satiksmes drošības direkcija informē, ka CSDD ar labiem rezultātiem noslēgusi valdības deleģēto simts stacionāro fotoradaru ieviešanas programmu, jo izpildīts projekta galvenais mērķis – radaru tuvumā samazinātis bojāgājušo un ievainoto skaits.

2018.gadā fotoradaru vietās ceļu satiksmes negadījumu skaits samazinājies par 18%, smago ceļu satiksmes negadījumu skaits - par 27%, ievainoto skaits - par 36%, bet gājuši bojā par 79% mazāk cilvēku. Savukārt stacionāro fotoradaru vietās visās darbibas periodā ceļu satiksmes negadījumu kopskaitis samazinājies par 33%, bet par 36% samazinājies smago ceļu satiksmes negadījumu skaits.

Ministru kabinets drīzumā lems par turpmāko stacionāro fotoradaru uzstādīšanu. Ja valdība dos zaļo gaismu radaru turpmākās darbibas nodrošināšanai, jau tuvākajā nākotnē CSDD būs jānodrošina papildu stacionāro fotoradaru izvietošana uz Latvijas ceļiem. Papildus tam CSDD testa režīmā sākusi īsteno Latvijā vēl nebijušu jaunu – videjā braukšanas ātruma kontroles pilotprojektu. Ātruma kontroles pilotprojekts ar videjā ātruma noteikšanas sistēmu paredz, ka automašīnas ātrumu mēra, nemot vērā laiku, ko auto pavada no viena punkta līdz nākamajam. Sākotnēji to īsteno

uz sōsejas Tīnūži – Koknese 6,9 km garā ceļa posmā. Ja pilotprojekts būs veiksmīgs, šādas sistēmas ieviešīs arī citos ceļu posmos, kur bieži notiek ceļu satiksmes negadījumi. Šīs sistēmas galvenā priekšrocība – braukšanas ātrums tiek samazināts nevis vienā punktā, bet jau konkrētā ceļa posmā. Sistēmas testēšana notiks līdz šī gada 1.aprīlim. Tas nozīmē, ka šajā laikā administratīvā pārkāpuma protokolus autovadītājiem nenoformēs.

Kas attiecas uz mūspusī, CSDD Sabiedrisko attiecību daļas speciāliste IEVA BĒRZIŅA sarunā ar laikrakstu "Vaduguns" jau 2017.gada oktobrī skaidroja, ka vismaz tuvākajā laikā Ziemeļlatgalē stacionāros fotoradarus nav paredzēts uzstādīt. Tas gan vēl bija laikā, kad nebija noslēgusies minētā valdības deleģēto simts stacionāro fotoradaru ieviešanas programma. Tajā pašā laikā CSDD pārstāvē informēja, kas tas nenozīmē, ka ātruma mērīties Balvu, Vilakas, Rugāju un Baltinavas novados nevarētu būt iepļānotas kādā no nākamajām fotoradaru uzstādīšanas reizēm, par ko Ministru kabinets lems tuvākajā laikā.

Informē VID

Kā un kāpēc šogad iesniegt gada ienākumu deklarāciju?

Iedzīvotāji, kuriem gada ienākumu deklarācijas iesniegšana nav obligāta, deklarāciju par pagājušo gadu var iesniegt jebkurā laikā līdz pat 2022.gada 16.jūnijam, sākot ar šī gada 1.martu.

Taču gadījumos, kad saistībā ar programmatūras nodokļa likmes vai diferencētā neapliekamā minimuma piemērošanu radusies nodokļa starpība, kas jāpiemaksā valsts budžetā, deklarācija jāiesniedz obligāti līdz šī gada 3.jūnijam. Savukārt, ja kopējie gada ienākumi pārsniedz 55 000 eiro, – līdz 1.jūlijam.

Visiem iedzīvotājiem, kuru ienākumiem tiek piemērots iedzīvotāju ienākuma nodoklis, ir jāseko līdz tam, vai gada laikā piemērotie nodokļu atvieglojumi un VID prognozētais neapliekamais minimums atbilst viņu kopējiem gada ienēmumiem. No tā ir atkarīgs, vai, iesniegdzot gada ienākumu deklarāciju, valsts nodokli atmaksās, vai arī tas būs jāpiemaksā. Vairākām iedzīvotāju grupām ienākumu deklarācija jāiesniedz obligāti, savukārt, lai atgūtu gada laikā pārmaksāto iedzīvotāju ienākuma nodokli par attaisnotajiem izdevumiem (par ārstniecību, izglītību u.c.), deklarāciju var iesniegt brīvprātīgi.

Visētāk deklarāciju ir iesniegt elektroniskā veidā, izmantojot VID Elektroniskās deklarēšanas sistēmu (EDS).

Kāpēc var rasties pienākums piemaksāt nodokli?

Pienākums piemaksāt nodokli var rasties šādām iedzīvotāju grupām:

personām, kuras pagājušajā gadā nav strādājušas pilnu gadu, vai personām, kurām iepriekš nav bijuši ienākumi (piemēram, māmiņas, kas atgriežas darbā, personas, kuras nesen uzsākušas darba gaitas);

personām, kurām ir vairāki ienākumu avoti (piemēram, papildus darba algai saņem arī autoratlīdzību vai pensiju);

personām, kuras ir mainījušas darba devēju.

Kā uzzināt, vai radusies nodokļa piemaksa vai pārmaksa?

Jāpieslēdzas VID Elektroniskās deklarēšanas sistēmai (EDS) ar saviem internetbankas datiem vai citu veidu autentifikācijas iespējām un jāiesniedz gada ienākumu deklarācija (GID). Iesniedzot GID, sistēma automātiski aprēķinās atbilstošo nodokļu likmi un gada diferencētā neapliekamā minimuma apmēru, nemot vērā faktiski gūtos ienākumus gada laikā, proti,

sistēma automātiski izrēķinās, vai radusies nodokļa piemaksa vai pārmaksa.

Ja iedzīvotājs nebūs iesniedzis GID, taču viņam būs izveidojies maksājamais nodoklis, VID katru iedzīvotāju informēs, nosūtot vēstuli EDS kontā vai pa pastu uz personas deklarēto dzīvesvietas adresi.

Nodokļa piemaksa

Ja deklarācijā parādās sarkanās krāsas laukums, sistēma norāda, ka nodokļi gada laikā nav samaksāti pilnā apmērā. Tas nozīmē, ka gada ienākumu deklarācija jāiesniedz obligāti un jāveic deklarācijā norādīta piemaksa. Budžetā piemaksājamo IIN summu var samazināt vai pilnībā izlīdzināt, pievienojot gada ienākumu deklarācijai čekus, kvītis vai bankas maksājuma uzdevumu vai konta izrakstu par attaisnotajiem izdevumiem. Jāatzīmē, ka 2018.gada summa, no kuras viena persona var atgūt daļu nodokļa par attaisnotajiem izdevumiem, ir pieaugusi līdz **600 eiro**, ievērojot nosacijumu, ka attaisnotie izdevumi ne pārsniedz 50% no strādājošā gada ienākumiem pirms nodokļu nomaksas.

Nodokļa pārmaksa

Ja deklarācijā parādās zaļas krāsas laukums, sistēma norāda, ka veidojas iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) pārmaksa, proti, persona gada laikā samaksājusi lielāku nodokļa apmēru nekā nepieciešams. Iesniedzot gada ienākumu deklarāciju, varat saņemt pārmaksu uz deklarācijā norādīto bankas kontu. Deklarācijai var pievienot attaisnotos izdevumus (par izglītību, ārstnieciskajiem pakalpojumiem u.c.), par kuriem arī var saņemt gada laikā pārmaksāto nodokli.

Kā rīkoties, ja radies pienākums piemaksāt nodokli

VEIKT MAKSAJUMU: 1. Veiciet maksājumu norādītajā apjomā sava EDS profila sadaļā "Maksājumi", izmantojot internetbanku.

2. Dodieties uz jebkuru bankas filiāli un veiciet maksājumu klātienē uz Valsts kases ienākuma nodokļa kontu LV91TREL1060000110000.

IIN samaksas termiņš ir 16.jūnijs. Ja aprēķinātā nodokļa summa pārsniedz 640 eiro, to var iemaksāt valsts budžetā trijās reizes – līdz 16. jūnijam, 16. jūlijam un 16. augustam.

LŪGT MAKSAJUMA PAGARINĀJUMU. Ja maksājumu nevarat veikt uzreiz, VID EDS sadaļā "Sarakste ar VID" nosūtiet elektronisku iesniegumu, lūdzot termiņa pagarinājumu.

Par kādiem izdevumiem var atgūt daļu nodokļus

Medicīnas pakalpojumi

Zobārstniecības pakalpojumi

Augstākā izglītība, kvalifikācijas paaugstināšana

Bērnu interešu izglītība

Iemaksas privātajos pensiju fondos

Dzīvības apdrošināšana

Zīedojumi

Nepiemērotie nodokļu atvieglojumi

Ko darīt, lai turpmāk, arī 2019.gadam beidzoties, nebūtu jāpiemaksā nodoklis?

Ja ienākumi ir mainīgi, izmantojot savu EDS kontu, jau savlaikusi var novērst papildu nodokļa maksājumu:

1) pieslēdzies savam EDS kontam;

2) atver algas nodokļa grāmatiņu;

3) atkarībā no situācijas atzīmē tajā "Nepiemērot prognozēto mēneša neapliekamo minimumu" vai "Piemērot iedzīvotāju ienākuma nodokļa likmi 23 % apmērā".

Algas nodokļa grāmatiņā atzīmētais ieraksts tiks automātiski nosūtīts darba devējam (vai citam ienākuma izmaksātājam, kurš ir atzīmēts kā galvenā ienākuma gūšanas vieta), lai gada laikā tas tiktu ņemts vērā, aprēķinot un ieturot nodokli.

Kā iesniegt deklarāciju par 2017., 2016. un 2015.gadu?

Gada laikā pārmaksāto iedzīvotāju ienākuma nodokli, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju, šī gada laikā var pieprasīt **ne vien par 2018.gadu, bet arī par 2017. un 2016.gadu**. Savukārt deklarāciju **par 2015.gadu var iesniegt līdz 2019.gada 17.jūnijam**.

Kam jāiesniedz obligāti gada ienākumu deklarācija?

Tāpat kā līdz šim, obligāti gada ienākumu deklarācija jāsniedz, ja:

tiek veikta saimnieciskā darbība, piemēram, izrēķi nekustamais īpašums vai gūti ienākumi no profesionālās darbības;

ārvalstis ir gūti ienākumi, tajā skaitā

jūrniekiem, kuri bijuši nodarbināti uz starptautiskos pārvadājumos izmantojama kuģa, izņemot personas, kuras kādā Eiropas Savienības dalībvalsti ir guvušas algota darba ienākumu, kuram piemērots attiecīgās dalībvalsts ienākuma nodoklis;

ir gūti ar nodokli neapliekami ienākumi, kas kopumā 2018. gadā pārsniedz 4000 eiro, piemēram, pārdota personiskā manta;

ir gūti ienākumi, kas apliekami ar 10% nodokļa likmi, no kuriem nodoklis nav ieturēts ienākuma izmaksas vietā, piemēram, ienākumi no augoša meža vai kokmateriālu pārdošanas fiziskai personali;

ir gūti citi ar nodokli apliekami ienākumi, no kuriem izmaksas vietā nav ieturēts nodoklis, piemēram, no fiziskām personām (kas nav radniecībā līdz trešajai pakāpei) saņemti dāvinājumi.

Vēršam uzmanību, ka gada ienākumu deklarāciju iespējams iesniegt ne tikai VID klientu apkalošanas centros (neatkarīgi no deklarētās dzīvesvietas), bet arī Valsts un pašvaldības vienotajos klientu apkalošanas centros visā Latvijā. Informācija par vienoto klientu apkalošanas centru adresēm un darba laikiem pieejama portāla www.latvija.lv sadaļā "Vienotie klientu apkalošanas centri".

Plašāka informācija pieejama VID mājaslapā, sadaļā "Gada ienākumu deklarācija". Jautājumu un neskaidrību gadījumā aicinām iedzīvotājus zvanīt uz VID konsultatīvo tālruni 67120000, konsultēties ikviens VID klientu apkalošanas centrā vai Valsts un pašvaldības vienotajos klientu apkalošanas centros, uzdot savu jautājumu rakstiski VID mājaslapā "Uzdot jautājumu VID" vai arī VID Elektroniskās deklarēšanas sistēmā.

IESNIEDZ OBLIGĀTO IENĀKUMA DEKLARĀCIJU

DARBIS VAI IENĀKUMI:	 Ne saimnieciskās darbības	 Ārvalstis (izņemot algota darba ienākumus ES dalībvalstīs)	 Uzņēmēja starptautiskos pārvadājumos	 Ar nodokli neapliekamie ienākumi (kopsumma lietāka par 4000 eur)	 Citi ienākumi, par kuriem nav ieturēts nodoklis
-----------------------------	-------------------------------	--	--	--	---

KĀ NEPIEIEŠAMS?	 Dators	 Internets
------------------------	------------	---------------

KĀ?	MARTS 1.	JŪNUS 1.
------------	-----------------	-----------------

KĀDĀ VEIDĀ? IESNIEGĀS PROCESĀS	 Iniec EDS https://eds.vid.gov.lv	 Ievada datumi un iesniedz
---------------------------------------	---	-------------------------------

* ja mālsājums lietāks par 640 EUR, to sākot 3 mālsājumiem līdz 16. jūnijam samaksāt aprēķināto nodokli*

Pagājuši abonēšanas

**trīS mēneši, pārliecinies -
vai abonēji**

Vaduguni

aprīlim un turpmākajiem mēnešiem?!

Informē LM

Plānots lielāks atbalsts adoptētājiem un cilvēkiem ar invaliditāti

Lai veicinātu "sistēmas bērnu" adopciiju, viņu iespējas augt ģimenē, ar šī gada 1.jūliju paredzēts ieviest jaunu atbalsta veidu adoptētājiem – bērnu adopcijas pabalstu par katru adoptēto bērnu, kurš līdz tam bijis ārpus ģimenēs aprūpē, līdz bērna 18 gadu vecuma sasniegšanai. Plānotais pabalsta apmērs ir minimālo uzturlīdzekļu apmērā, t.i., EUR 107,50 mēnesi par bērnu līdz 6 gadiem un EUR 129 mēnesi par bērnu no 7 līdz 18 gadiem. Tāpat adoptētājiem saglabājas vienreizēja atlīdzība par bērna adopciiju EUR 1422,87.

Tāpat ar šī gada 1.jūliju lielāks atbalsts būs tām ģimenēm, kurās

ir bēri ar īpaši smagu invaliditāti, kuriem nepieciešama īpaša kopšana smago funkcionālo traucējumu dēļ. Šie bēri nevar dzīvot patstāvīgi bez vecāku vai atbalsta personas pastāvīgas palīdzības vai uzraudzības. Tas attiecas arī uz šīm ģimenēm, kad šie bēri sasniedz pilngadību, saglabājoties īpaši smagai invaliditātei un nereti pat veselības stāvoklim paslīkinoties. Iecerēts šīm ģimenēm palielināt īpašās kopšanas pabalstu par 100 eiro, t.i., EUR 313,43 mēnesi (līdz šim – EUR 213,43).

Šīs izmaiņas paredz otrdien, 26.februārī, valdības apstiprinātais likumprojekts "Grozījumi Valsts sociālo pabalstu likumā".

Lai Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra kā minēto

pabalstu izmaksātājs varētu veikt nepieciešamās izmaiņas informācijas sistēmās, noteikts, ka bērna adopcijas pabalsta izmaksu par periodu no 2019.gada 1.jūlija uzsāks ne vēlāk kā no 2019. gada 1. oktobra. Savukārt pieaugušajiem ar īpaši smagu invaliditāti, kuras cēlonis ir slimība kopš bērnības, kopšanas pabalstu pārrēķinās un pabalsta starpību izmaksas ne vēlāk kā līdz 2019.gada 1.septembrim. Bērni ar invaliditāti kopšanas pabalstu palielinātā apmērā piešķirs vai pārrēķinās un izmaksas līdz ar likuma grozījumu stāšanos spēkā – no š.g. 1. jūlija.

Adopcijas pabalstu piešķirs un izmaksas VSAA, pamatojoties uz adoptētāja iesniegumu.

Plānots pilnveidot vidējās apdrošināšanas iemaksu algas aprēķināšanas kārtību

Aprēķinot atlīdzību sakarā ar nelaimes gadījumu darbā vai konstatēto arodslimību, mēneša vidējo apdrošināšanas iemaksu algu plānots noteikt no cilvēka apdrošināšanas iemaksu algas par jebkuriem 36 mēnešiem pēc kārtas pēdējo piecu gadu laikā pirms apdrošināšanas gadījuma iestāšanās dienas. Šo grozījumu mērķis ir pēc iespējas nodrošināt cilvēka zaudētajiem ienākumiem atbilstošu sociālās apdrošināšanas pakalpojuma apmēru. Līdz šim tika ņemts vērā 12 mēnešu periods, to beidzot divus kalendāros mēnešus pirms mēneša, kurā iestājies apdrošināšanas gadījums.

Minētos labojumus, ko rosinājusi Labklājības ministrija, paredz likumprojekts "Grozījumi likumā 'Par obligāto sociālo apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām'". Tas 7.martā izsludināts valsts sekretāru sanāksmē. Grozījumi vēl ir

jāpieņem valdības sēdē.

Cilvēkam negūtie darba ienākumi gadījumā, ja tie jau tiek kompensēti sakarā ar vienu sociālo risku, netiek kompensēti vēlreiz - arī sakarā ar otru sociālo risku. Līdz ar to likuma labojumi parezdz, ka gadījumā, ja cilvēkam ir tiesības gan uz atlīdzību, gan invaliditātes pensiju, varēs saņemt vienu – sev izdevīgāko – pakalpojumu. Lai ievērotu tiesiskās pajāvības principu, cilvēki, kas jau saņem gan atlīdzību, gan invaliditātes pensiju, turpinās saņemt šos pakalpojumus līdz lēnumā par pakalpojuma piešķiršanu, pārrēķināšanu vai izmaksas termiņa pagarināšanu noteiktajam laikam.

Likumprojekts precīz arī atsevišķas citas likuma normas saistībā ar slimības pabalsta un atlīdzības izmaksu. Plānots, ka jaunā vidējās apdrošināšanas iemaksu algas aprēķināšanas kārtība attiecībā uz atlīdzību aprēķināšanu stāsies spēkā 2021.gadā, līdz kuram tiks izstrādāti arī attiecīgie Ministru kabineta noteikumi.

Veiksmes prognoze

12.marts. Sakarīgājā otrdienā jums var izdoties paspīdēt darba pārrunās, nopirkst ko vērtīgu (ne dārgāku par 100 eiro) vai pat laimēt loterijā (auto gan es nesolu). Galvenais, lai jūsu šodienas darbi būtu ātri paveicami. Un tiem varētu pielikt punktu ja ne šodien, tad rīt. Un, protams, cūkas laime var uzsmaidīt šodien tiem nedaudz *kertajiem*, kuri nedomā ar galvu, bet sirdi. Jo 'čika' stundās no plkst. 11.31 līdz 17.48 panākumus var gūt tikai ar intuīciju, nevis logiku. Ja tev tādas nav, tad labāk neriskē!

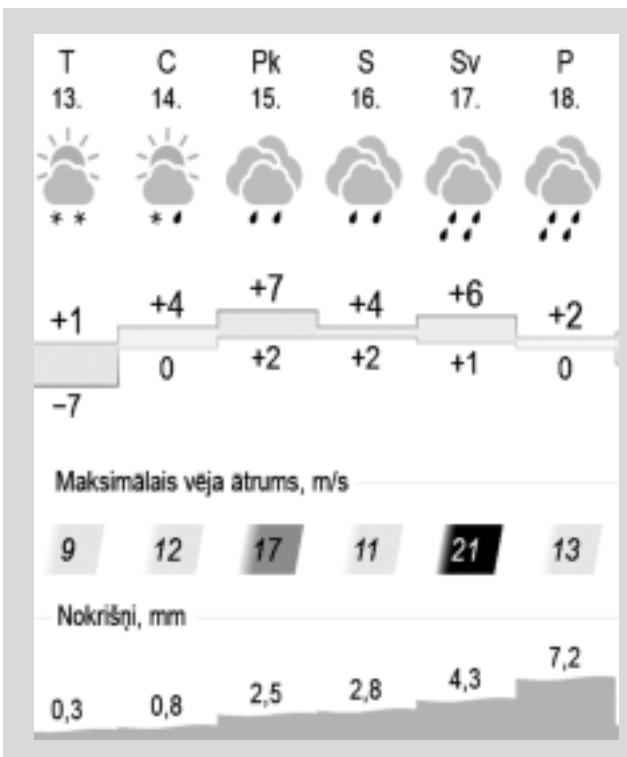
13.marts. Darbīgajā trešdienā par sevi atgādinās vecās *astes* jeb nepabeigtie darbi. Un nekur no tiem šodien nespruksi, būs vien jākeras klāt un jāpabeidz. Un nekāda *cūcene* vai intuīcija šodien tev nepalīdzēs. Būs vien jāpieslēdz galva un jāstrādā ar prātu. Un galvenā šodienas panākumu atslēga būs centība un vēlreiz centība. Ja kādam jādodas komandējumā vai darījumu braucienā, nestreso! Nonāks iestājā vietā un iestājā laikā bez starpgadījumiem. Pačukstēšu, ka šī dienās labākās zāles būs miegs. Ja būsi nogulējusi (-is) 7-8 stundas, tad jebkura *jūra* būs līdz ceļiem. Lai izdodas!

14.marts. 'Dīžčika' ceturtdienā ar tukšajām stundām no plkst. 14.31 līdz 23.49, tāpēc svarīgākus darbus plānosim paveikt līdz pustrijiem. Jo pēcpusdienā iespējamai dažādi *fors mažor* apstākļi: gan ar uguni un ūdeni, gan elektrību un elektroniku, gan ar tehniku un datortehniku. Iespējama gan lūšana, gan plīšana, gan snigšana, gan līšana, gan degšana, gan speršana, gan bļaušana un šaušana. Ceru, ka tomēr tik trāki nebūs. Un ne tu, ne es necietīsim no šīm 'šānām'. Tomēr sargā sevi pats, tad Dievs tevi sargās.

15.marts. Saulainajā piekt Dienā, neatkarīgi no tā - spīdēs saule vai līši, vai snigs, vairumam no mums garastāvoklis būs saulains. Likties, ka gaisā virmo kas netverams: varbūt pavasarīs, bet varbūt pat mīlestība. Tāpēc droši kerieties pie jebkura darba un vakarā sarīkojet savam mīlas objektam romantiskas vakariņas. 99% cilvēku šodien jutīsies apmierināti un laimīgi. Ceru, ka tu noteikti būsi starp tiem.

Pareģe Ilga

* Veiksmes un laika ziņu prognozi lasiet arī vaduguns.lv, tālr. 29365609

Apsveikumi

50

Aigariņ!

Daudz gaišu saules stariņu, mīlu vārdiņu, jauku smaidiņu, baltu stundiņu, stipras veselības, vēlīgas laimītes skaistajā dzīves jubilejā!

Draudziņi Amerikā

Lai katra diena ir kā reibinoša ziedu smarža,
Lai katra stunda prieceļoja kā saules gaismu,
Lai katru brīdi domas brīvas kā putni debesīs,
Lai sirds atvērtā laimei un mīlestībai!

Mīli sveicam vadītāju **Antru Eizāni** skaistajā dzīves jubilejā! Vēlam sejā vienmēr smaidu, apkārt labus draugus, kolēgus un radus, ceļā tikai veiksmi.

Balvu PII "Pilādzītis" kolektīvs

Atļauj šodien saviem gadiem ziedēt
Kā ziedlapīnām, kuras saulē plaukst,
Atļauj šodien saviem gadiem skanēt
Kā melodijai, kura sirdi šalc.

Ļauj kādam sapnīm šodien zvaigznēs mirdzēt,
lai dienu skrejā tie pie tevis trauc!

No visas sirds sveicam **GUNTU RAIBEKAZI** skaistajā dzīves jubilejā! Vēlam veselību, sirdsdegsmi un enerģiju nākotnes ieceru īstenošanai!

Viksna skolas kolektīvs

Lai pietiek spēka katram dzīves rītam,
Lai katrs rīts kā skaisti ziedē plaukst.

Mīli sveicam **AIJU ZELČU** skaistajā dzīves jubilejā.

Juganu ģimene Vectilžā

Pērk

Z.S "Strautiņi"
iepērk **mājlopus.**
Samaksa tūlitēja. Labas cenas.
Tālr. 29411033.

IEPĒRK MĀJLOPUS
-AUGSTAS CENAS
-SAMAKSA TŪLITĒJA
-ELEKTRONISKIE SVARI
tel. 27777733
www.galasparspartrade.lv

SIA "SENDIJA" pastāvīgi iepērk lapu, skuju koku taru, malku.
ZARUS ŠĶELOŠANAI (svaigī grieztus, ar lapām, zaļām skujām).
Tālr. 29495199, 29183884.

Pērk mežu ar zemi un cirsmas.
Tālr. 27876697.

LATVIEŠU UZNĒMUMS SIA "MEŽA APSAIMNIEKOTĀJS"
PĒRK MEŽA İPAŠUMUS UN CIRSMAS.
Tālr. 26 106 212.

Pērk bites. Tālr. 20600557.

SIA "AIBI"
iepērk
liellopus,
jaunlopus,
telus, jērus.
Augstas cenas.
Tūlitēja samaksa. Svari.
Tālr. 20238990.

SIA "Lauku Miesnieks"
iepērk **mājlopus.**
Augstas cenas. Samaksa tūlitēja. Svari.
Tālr. 20207132.

SIA "LATVIJAS GAĀA" iepērk
liellopus, jaunlopus, aītas,
zīrgus. Samaksa tūlitēja.
Svari. **Tālr. 28761515.**

Pērk apaugumus. Tālr. 26211223.

Pērk jaunaudzes, izcirtumus,
mežus. Tālr. 26630249.

SIA "Senlejas" iepērk liellopus, telus.
BIO liellopiem augstas cenas!
Samaksa tūlitēja.
Tālr. 62003939.

Iepērk zarus šķeldošanai.
Tālr. 29199067.

Vaduguns

Indekss
3004

IZNĀK OTRDIENĀS, PIEKTDIENĀS
IZDEVĒJS
SIA "BALVU VADUGUNS"
Nodokļu maksātāju apliecības Nr.
LV43203002982

REDAKCIJAS ADRESE
TEĀTRA IELĀ 8
BALVOS, LV-4501
NORĒKINU KONTS
A.S. SEB BANKA
Nr. LV21UNLA0024000467345,
kods UNLALV2X

Publētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.
Par faktu, skaitļu pareizību, kā arī par sludinājumu tekstiem
atbild to autors.

REKLĀMA,
SLUDINĀJUMI
D.Dimitrijeva
T. 64507018
26161959

REDAKTORS E.GABRANOVS - T.64522534, 29360850
ŽURNĀLISTI: S.KARAVOJIČIKA - T.64522126
Z.LOGINA, LZINKOVSKA - T.64520962
M.SPRUDZĀNE, I.TUŠINSKA - T.64522260
A.LOČMELIS - T.64520961
KOREKTORE S.GUGĀNE - T.64522126
GRĀMATVEDE S.BĒRZINA - T. 64507019
ŠOFERIS A.KIRSANOVIS - T. 27870730
Tālrunis-autoatbildētājs - 64520961

e-pasts: vaduguns@apollo.lv
mājaslapa: vaduguns.lv

Datorsalikums-
SIA "Balvu Vaduguns",
G.LIELMANIS
Iespriests SIA "Latgales Druka", Rēzeknē,
Baznīcas 28
TIRĀŽA - 3100

Izsole

**privatizācijas
aģentūra pārdod
atklātā mutiskā izsolē
ar augšupejošu soli
neizirētu valsts
dzīvokļu īpašumus:**

- dzīvokļa īpašumu Nr.21 Pārupes ielā 10, Tilžā, Tilžas pagastā, Balvu novadā - izsoles sākumcena EUR 1400, nodrošinājums EUR 140, izsole 10.05.2019. plkst. 9.30, pieteikšanās līdz 25.04.2019. plkst. 16.00;

- dzīvokļa īpašumu Nr.2 Upes ielā 16, Kupravā, Kupravas pagastā, Vilakas novadā - izsoles sākumcena EUR 500, nodrošinājums EUR 50, izsole 15.05.2019. plkst. 10.00, pieteikšanās līdz 02.05.2019. plkst. 16.00.

Pirmsirkuma tiesīgo personu nav. Izsoles notiek Privatizācijas aģentūrā, Krišjāņa Valdemāra ielā 31, Rīgā. Nodrošinājums jāiemaksā līdz pieteikuma iesniegšanai. Izsoles noteikumi pieejami www.pa.gov.lv/izsoles. Pirkuma apmaksā: tūlītēja samaksa vai nomaksa līdz 5 gadiem. Informācija par apskati - 67021348, 67021413, 67021300.

Pārdod

16. un 23.martā pārdos galus, baltus, brūnus jaunputnus un dējējvistas. Vistas mainīs pret galījiem (pēc pieteikuma). Maršruts: Kubuli 7.30; Balvi 7.40; Viksna 8.00; Kuprava 8.20; Vilaka 8.40; Žīguri 8.55; Semenova 9.15; Šķilbēni 9.25; Rekova 9.30; Upīte 9.40; Briežuciems 10.00, Baltinava 10.15; Tilža 10.35; Golvari 10.55; Bērzpils 11.15, Benislava 11.30, Rugāji 11.45; Medni 11.55; Naudaskalns 12.05; Bērzkalne 12.15. Tālr. 22845900.

Pārdod dažāda vecuma dējējvistas. Tālr. 26386960.

Pārdod dējējvistas, jaunputnus. Tālr. 29424509.

Pārdod pusausu skaldītu malku ar piegādi. Tālr. 26425960.

Pārdod sausu malku. Tālr. 29166439.

Piegādā lopbarbai: kartupeļus (sēklas izmēra), graudus (digstoši), siena rullus. Tālr. 25442582.

Pārdot skaldītu malku. Cena 23 EUR/berkubā (ir sausā). Piegādes apjoms līdz 7 berkubiem. Tālr. 25543700.

Pārdod AUDI B4 1992.g. Nobraukums 334000 km. TA 2019.g. decembris. Kopts auto. Tālr. 29360615.

Pārdod skaldītu malku. Tālr. 26211223.

Dažādi

LAFIKO.LV

AIZDEVUMI
pensionāriem un strādājošajiem.

BALVOS, TAUTAS IELĀ 1
2. stāvā - katru darbdienu.
Tālr. 64521873/ 26402362.

Autoskolā "BaronsR" "B" kat. Vilakā 14.03. plkst. 14.30; "B" kat. Balvos 22.03. plkst. 17.00; 95.koda kurss 22.03. plkst. 14.00. T. 29336212, www.baronsr.lv

Veic vannu atjaunošanu ar akriliu. www.vannumeistar.lv. Tālr. 27633166.

Ārstniecībā masāža, fizioterapija, vingrošana zīdaiņiem. Tālr. 25151950, www.fiziopro.lv

Bez maksas attīra lauksaimniecības zemes no krūmiem. Tālr. 26211223.

